Covid-19 (Koronavirüs) Salgınında Devlet Algısı Araştırma Sonuçları

İSTDER Yönetim Kurulu // 12.04.2020

Nihan Akıncılar Köseoğlu
Aslı Telseren
Dilhan Apak
Hazal Papuççular

Araştırmanın amacı:

İstanbul Siyasal ve Toplumsal Araştırmalar Derneği (İSTDER), Türkiye'de ve Covid-19 salgınının etkili olduğu diğer ülkelerde yaşayan kişilere ulaşarak, bu salgına karşı alınan devlet tedbirlerine ilişkin bireylerin görüşlerini tespit etmeyi hedeflemiştir.

Araştırma Yöntemi:

Online anket (Toplam 38 soru, ortalama bitirme süresi 20dk 47sn)

Örneklem:

Anket, 18 yaş üzeri 516 kişiyle gerçekleştirilmiştir. Katılım gösterenlerin 418'i Türkiye'de 98'i ise Avrupa, Amerika ve Asya ülkelerinde yaşamaktadır.

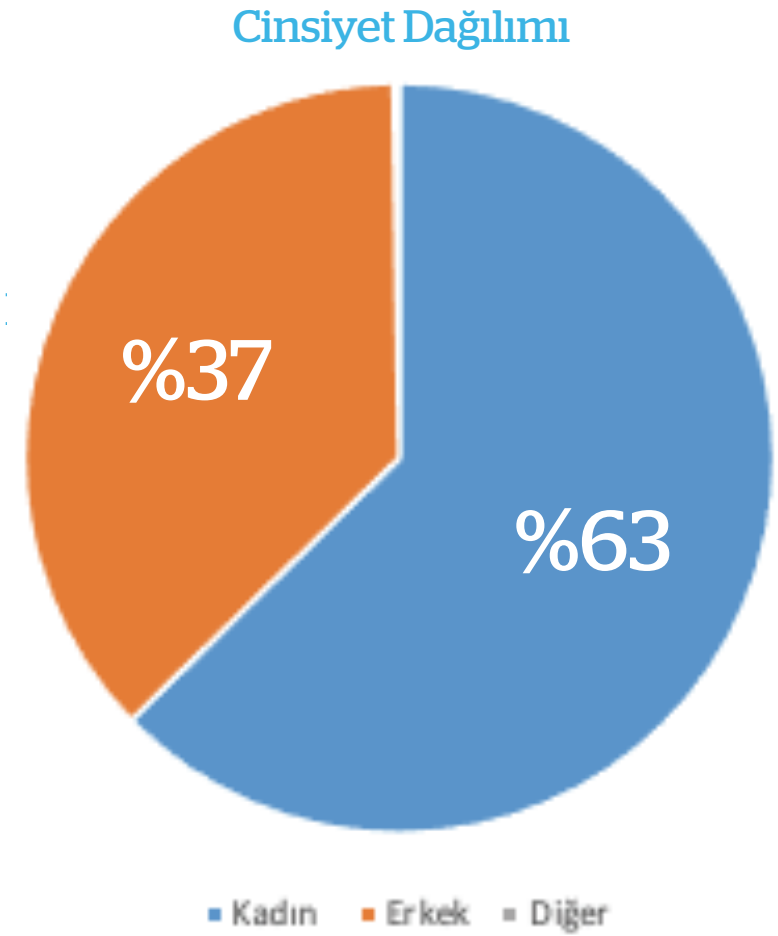

Genel olarak Türkiye üzerine odaklanan bu araştırmada, yurtdışı verileri gerekli sorularda karşılaştırma yapabilmek amaçlı toplanmıştır. Yurtdışından toplanan veriler İngilizce olarak hazırlanan anketten alınmıştır.

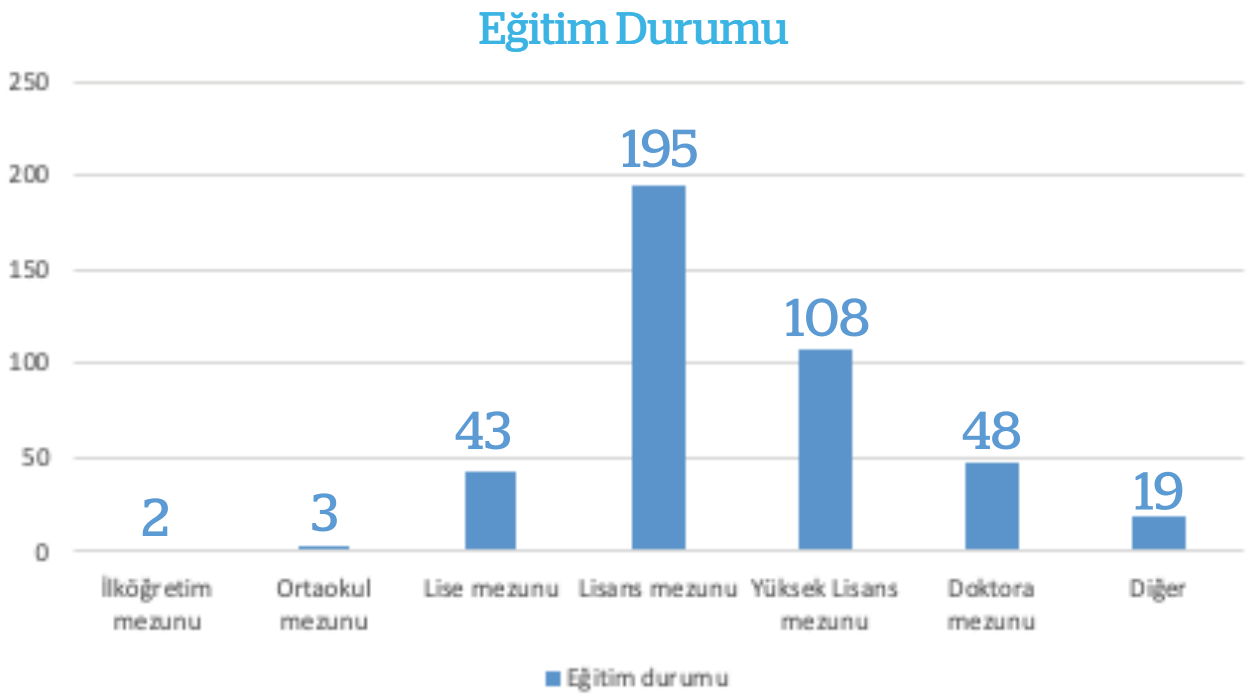

Araştırma Dönemi:
22 Mart 2020 - 4 Nisan 2020

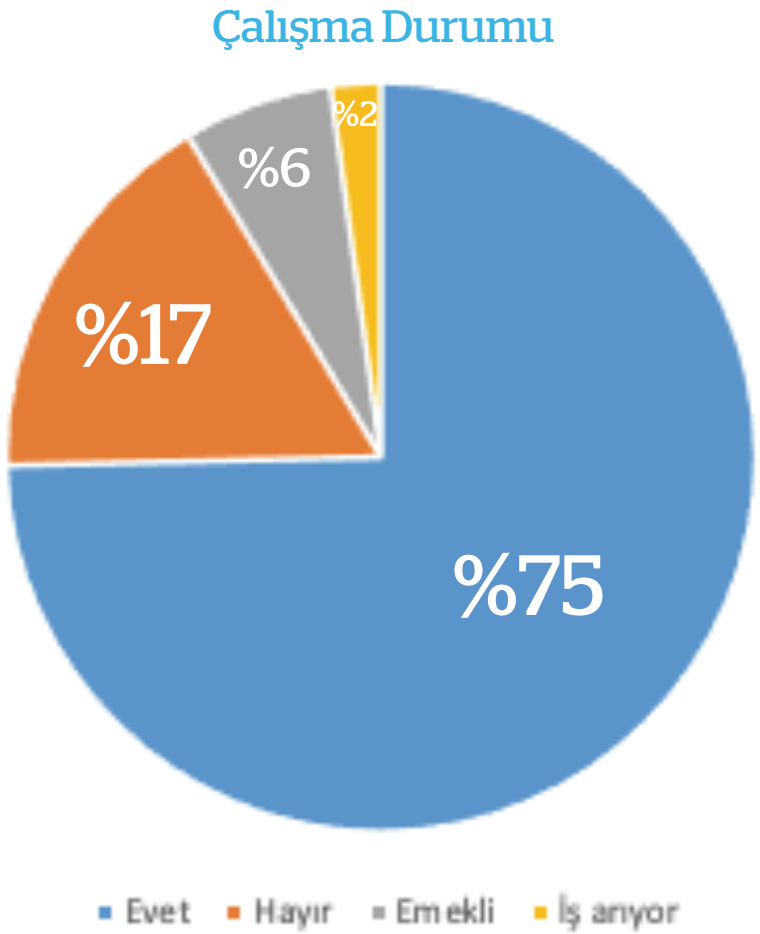
Cinsiyetiniz nedir?

Eğitim durumunuz:

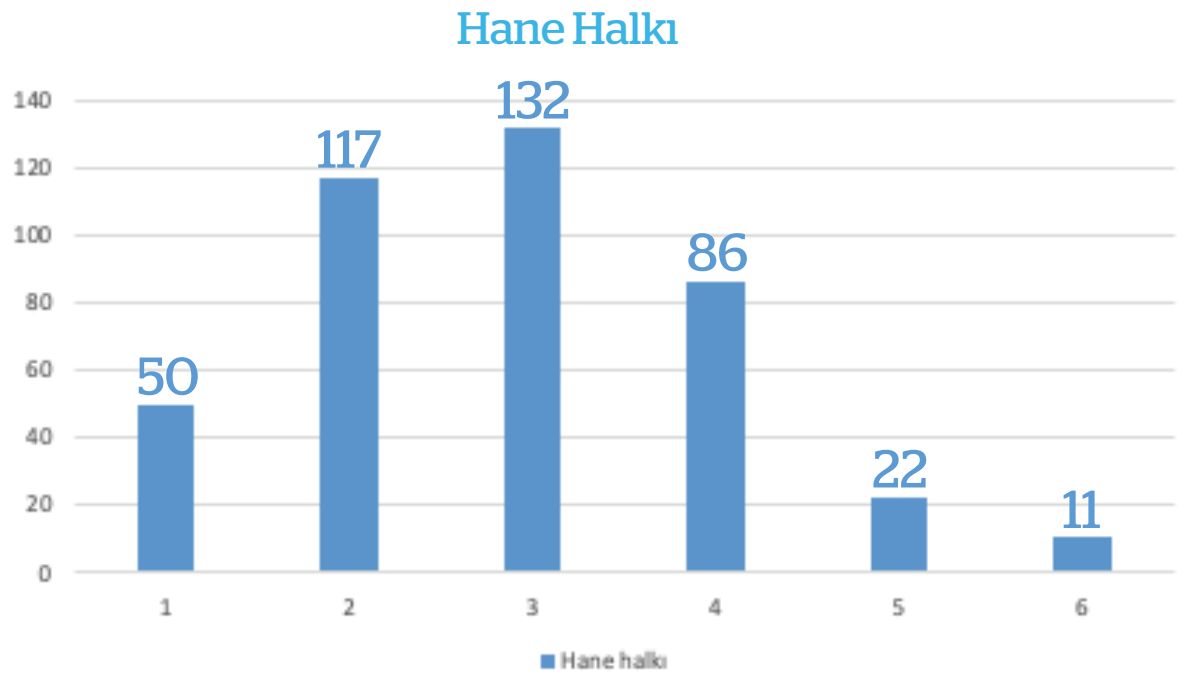

Çalışıyor musunuz?

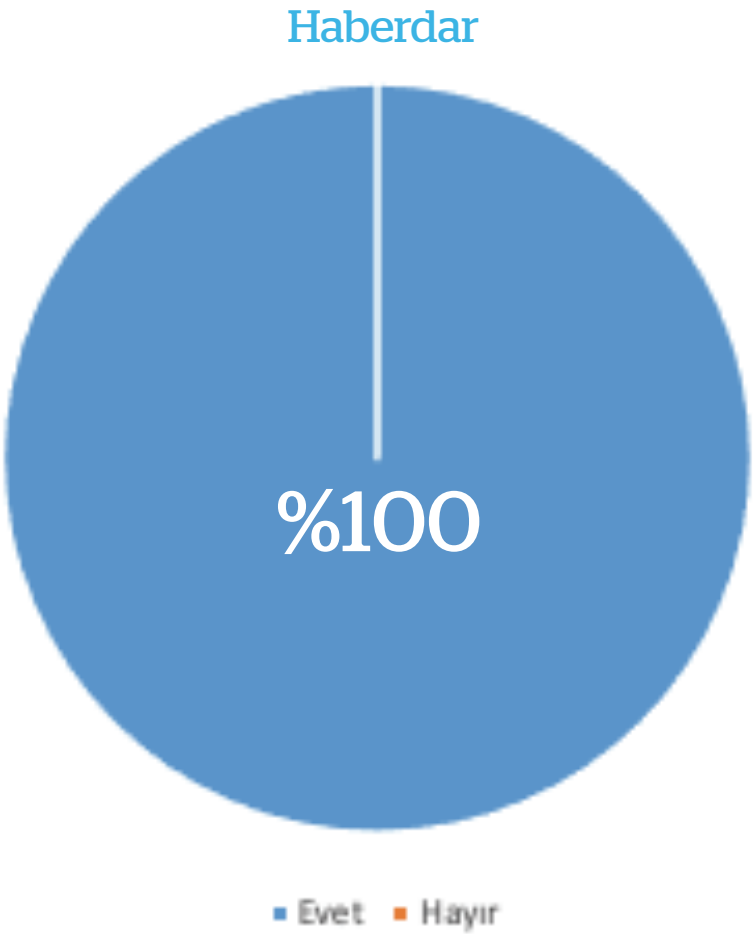
Hane halkınız kaç kişiden oluşmaktadır?

(Lütfen kendinizi de dahil ediniz)

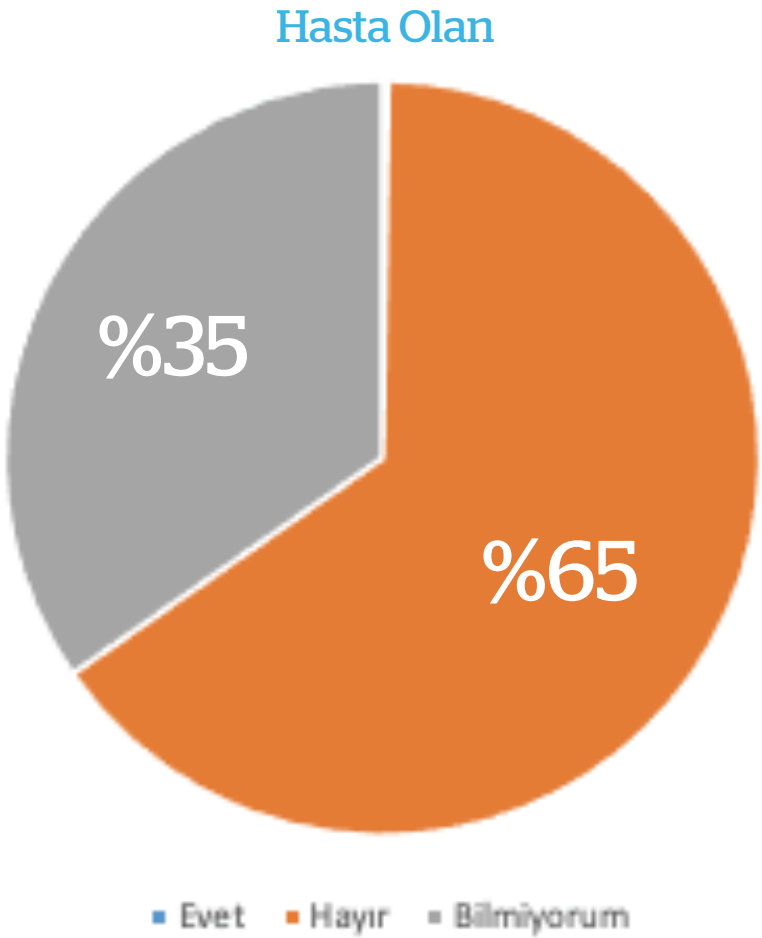
Covid-19 salgınından haberdar mısınız?

Ankete katılanların hepsi Covid-19 salgınından haberdar olduğunu bildirdi.

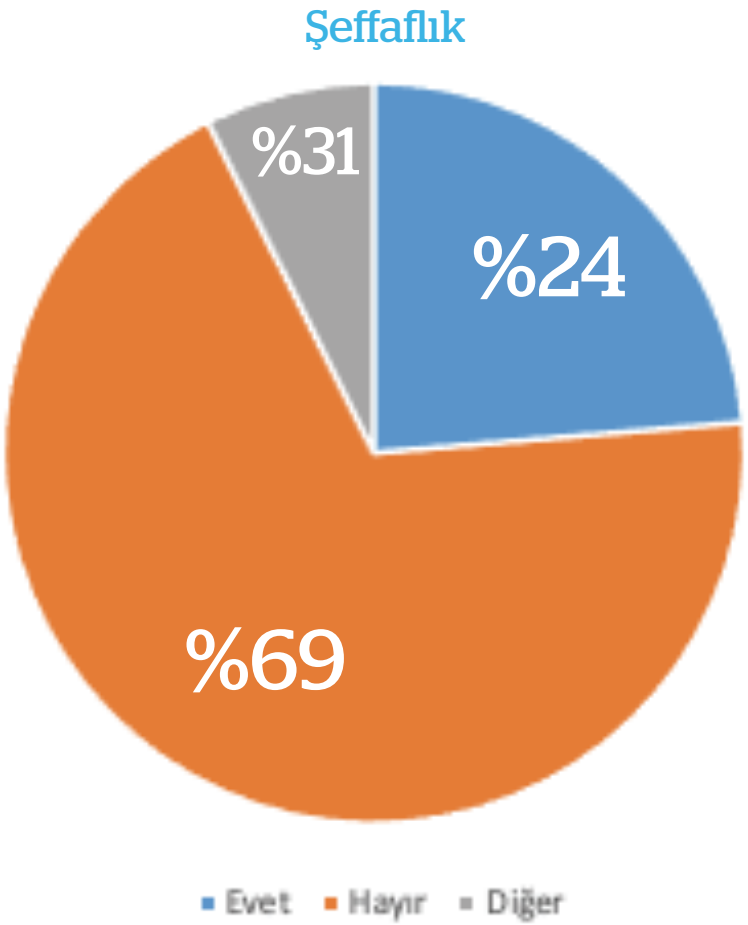
Covid-19 hastalığına yakalandınız mı?

Katılımcıların %65'i Covid-19 hastalığına yakalanmadığını belirtirken %35'i bilmiyorum cevabını vermiştir.

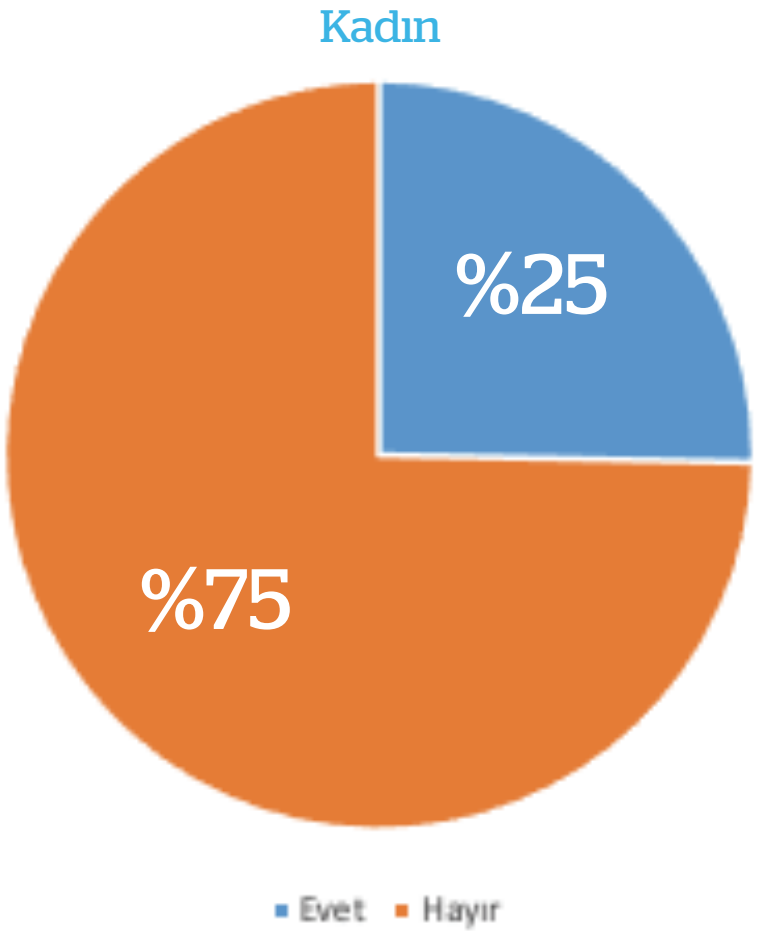

Ülkenizde Covid-19 ile ilgili devlet tarafından yapılan bilgilendirme çalışmalarını şeffaf ve tatmin edici buluyor musunuz?

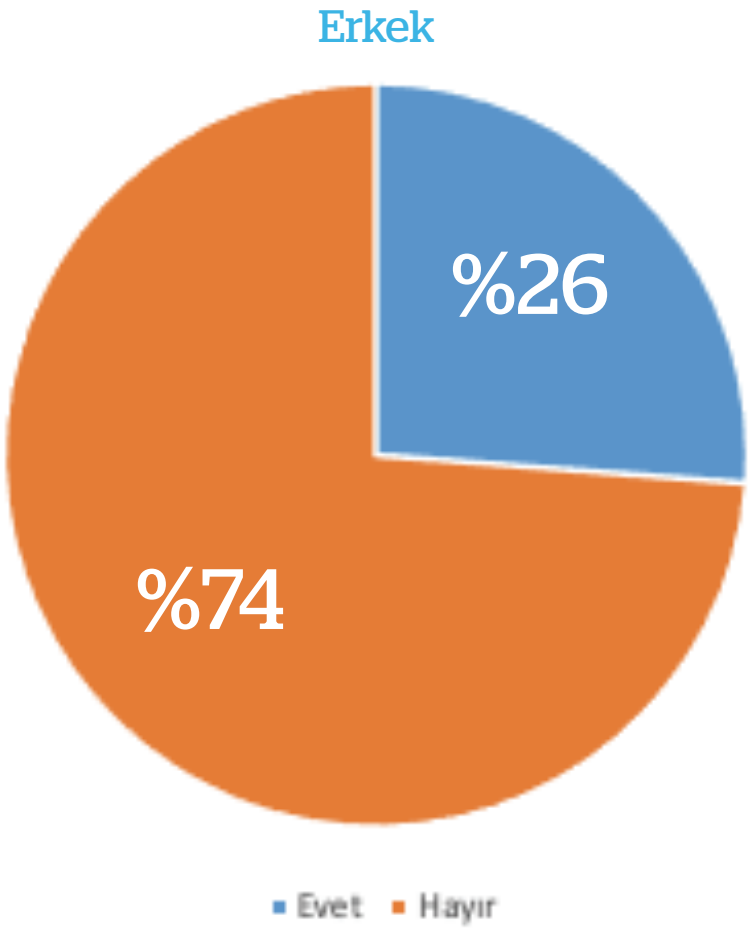
Covid-19 ile ilgili devlet tarafından yapılan bilgilendirme çalışmalarını şeffaf ve tatmin edici bulmayanların oranı %69. Bu oran cinsiyete göre kadınlarda %75 iken erkeklerde %74 olarak karşımıza çıkmaktadır. Her yaş grubunda ve eğitim düzeyinde de bilgilendirme çalışmalarının şeffaflığı ve tatmin ediciliğiyle ilgili olumsuz cevaplar çoğunlukta bulunmaktadır.

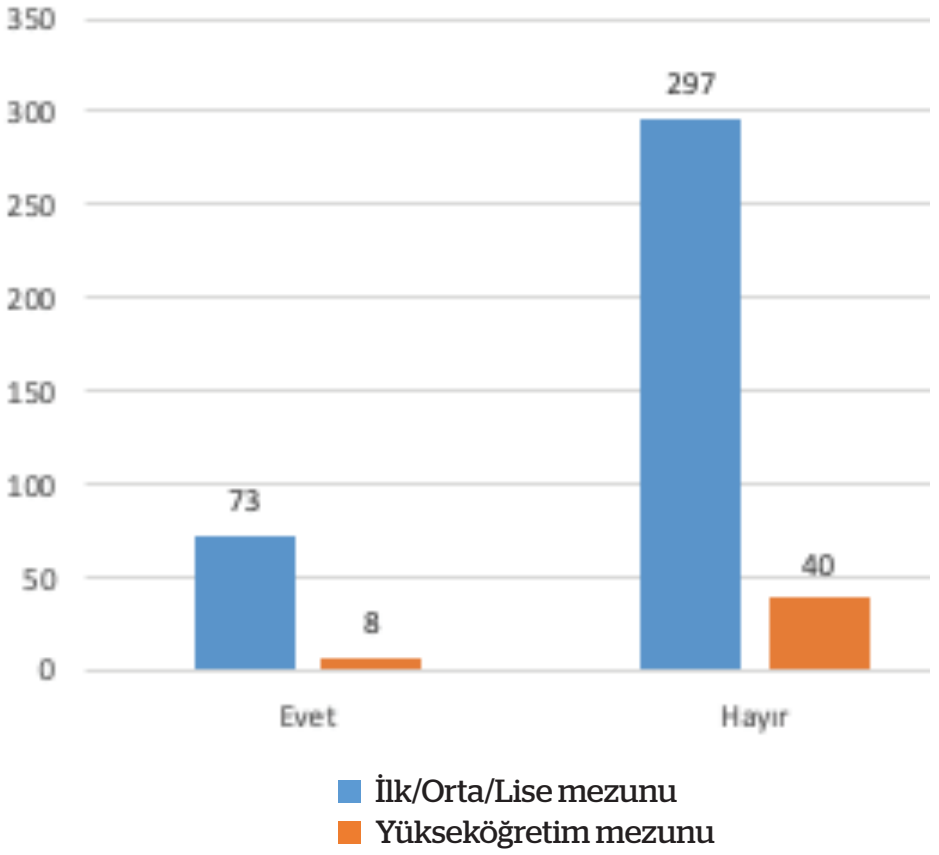
Ülkenizde Covid-19 ile ilgili devlet tarafından yapılan bilgilendirme çalışmalarını şeffaf ve tatmin edici buluyor musunuz? : KADIN

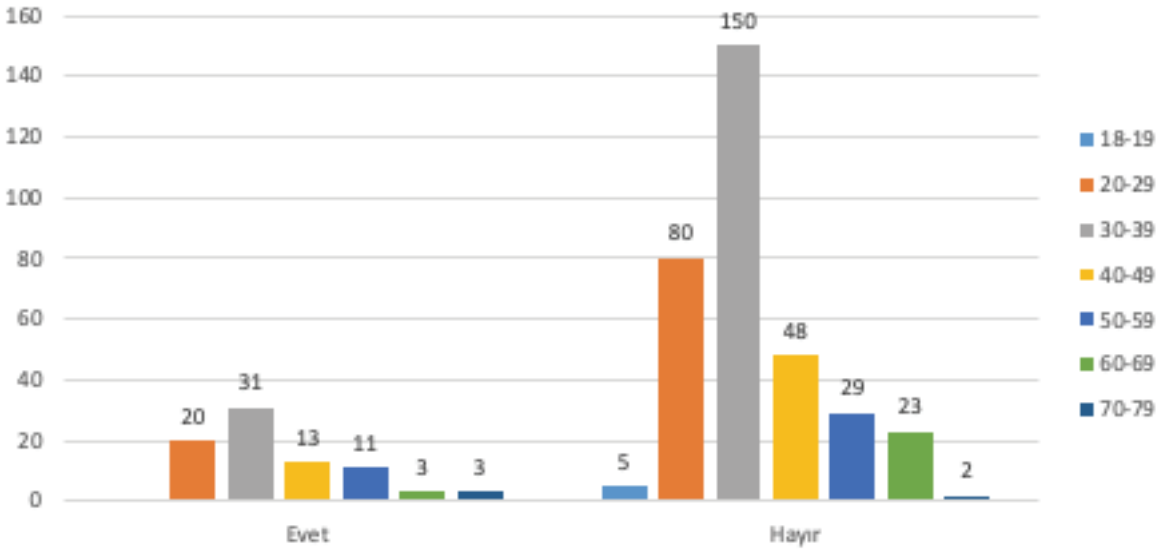
Ülkenizde Covid-19 ile ilgili devlet tarafından yapılan bilgilendirme çalışmalarını şeffaf ve tatmin edici buluyor musunuz? : ERKEK

Ülkenizde Covid-19 ile ilgili devlet tarafından yapılan bilgilendirme çalışmalarını şeffaf ve tatmin edici buluyor musunuz? : EĞİTİM

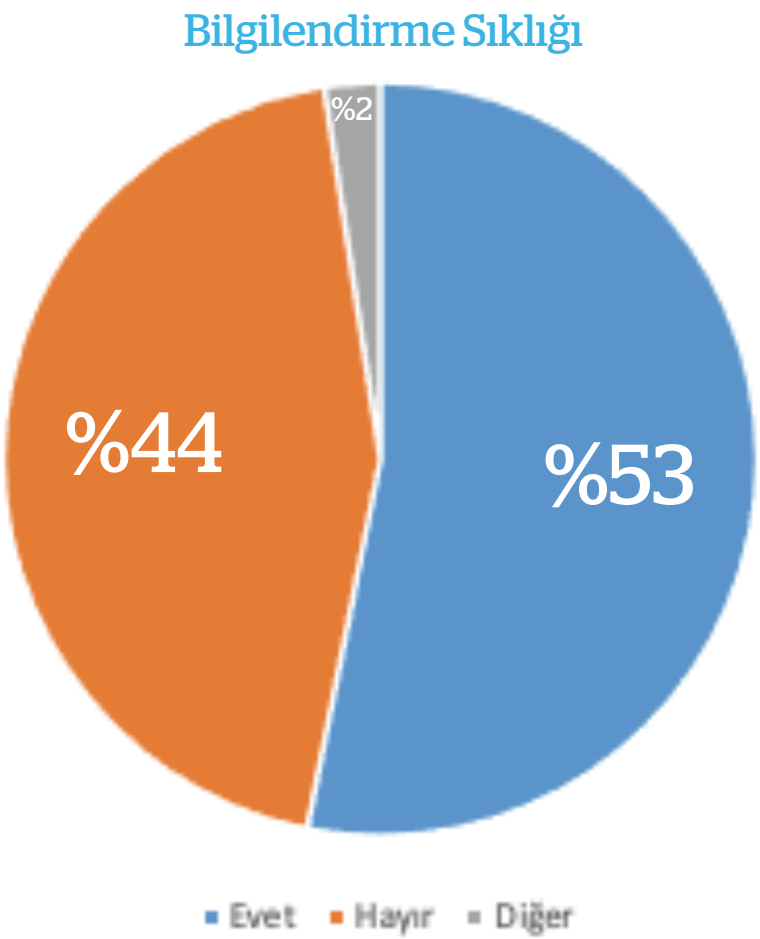

Ülkenizde Covid-19 ile ilgili devlet tarafından yapılan bilgilendirme çalışmalarını şeffaf ve tatmin edici buluyor musunuz? : YAŞ

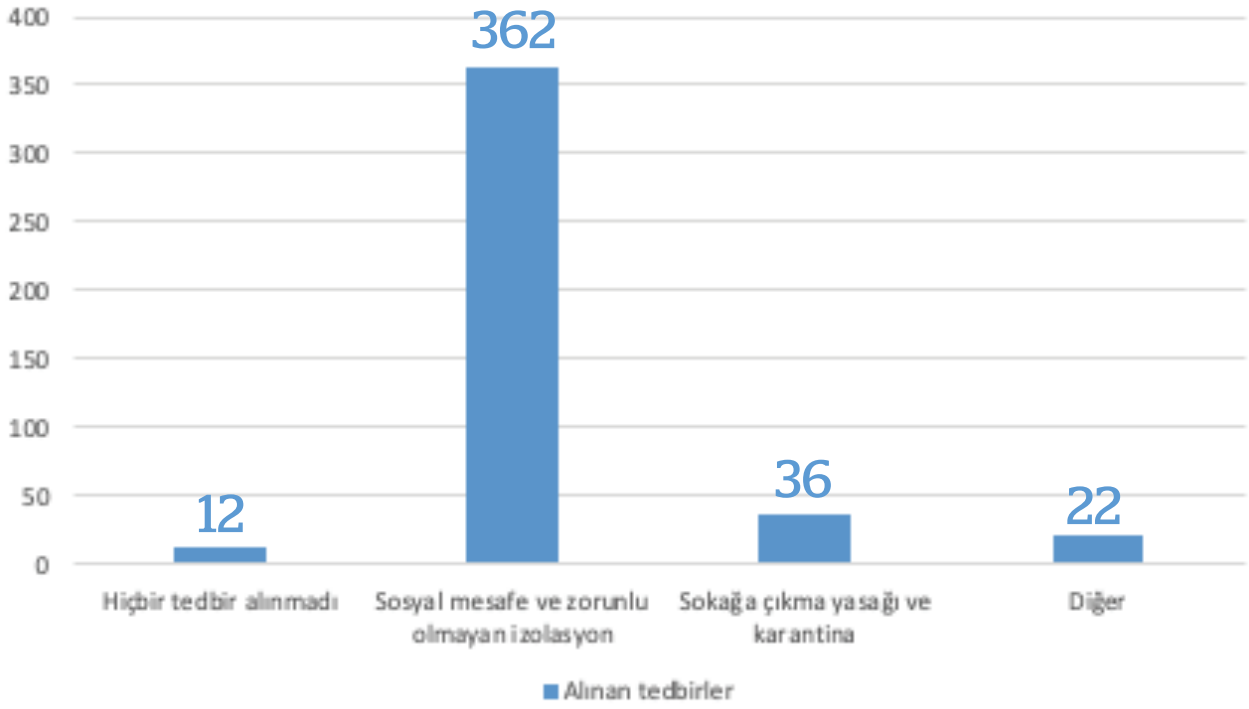

Covid-19 ile ilgili yapılan bilgilendirme çalışmalarının sıklığını yeterli buluyor musunuz?

Bilgilendirme çalışmalarının sıklığı ise katılımcıların %53'ü tarafından yeterli bulunmuştur.

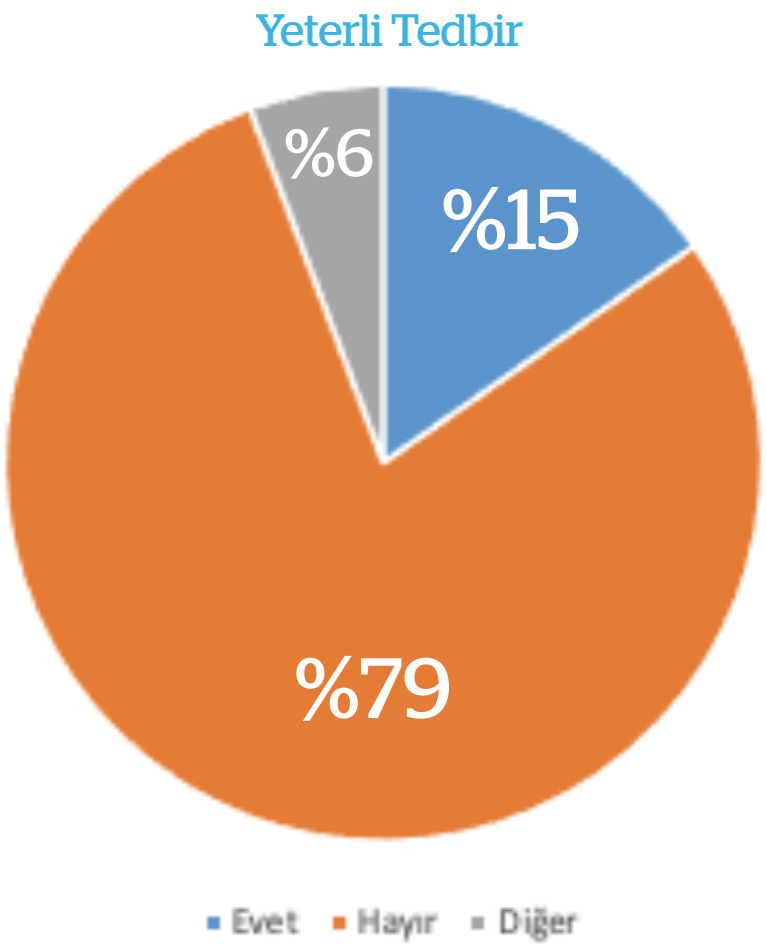

Yaşadığınız ülkede alınan devlet tedbirlerini nasıl sınıflandırırsınız?

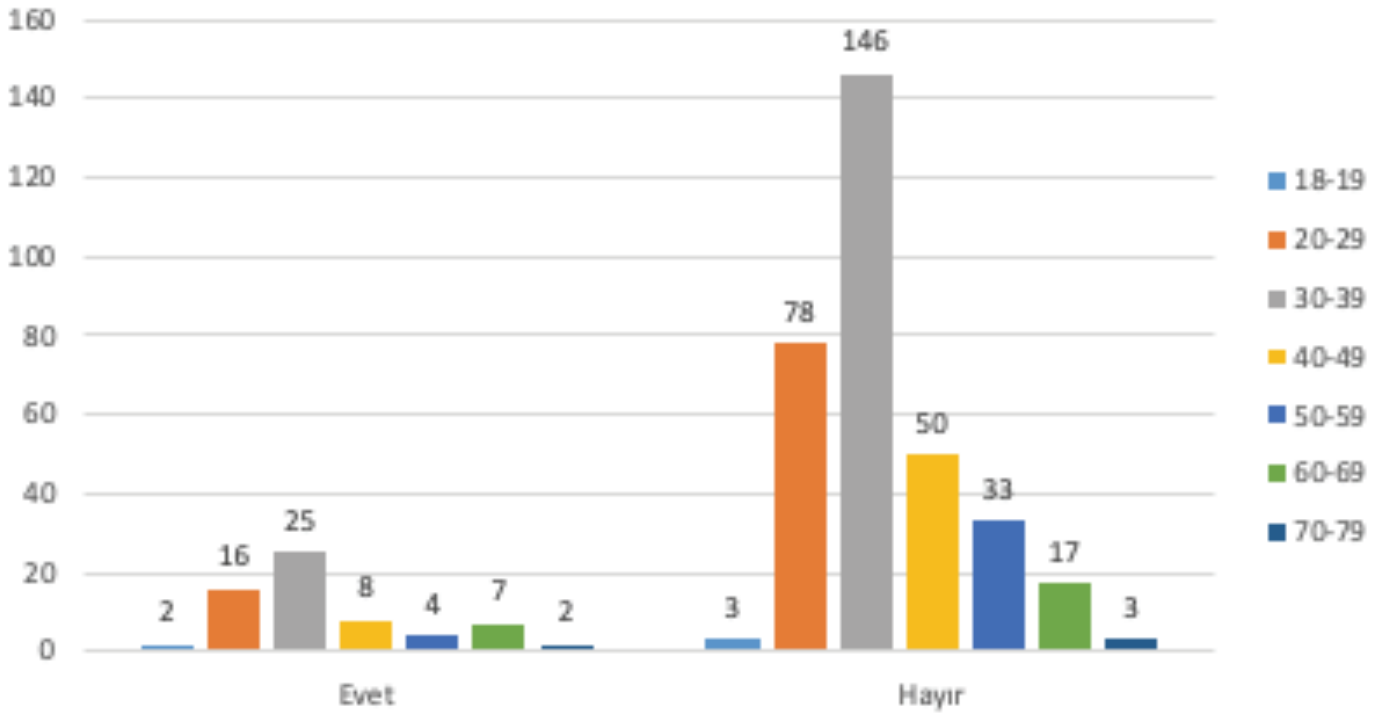

Devletin aldığı tedbirleri yeterli buluyor musunuz?

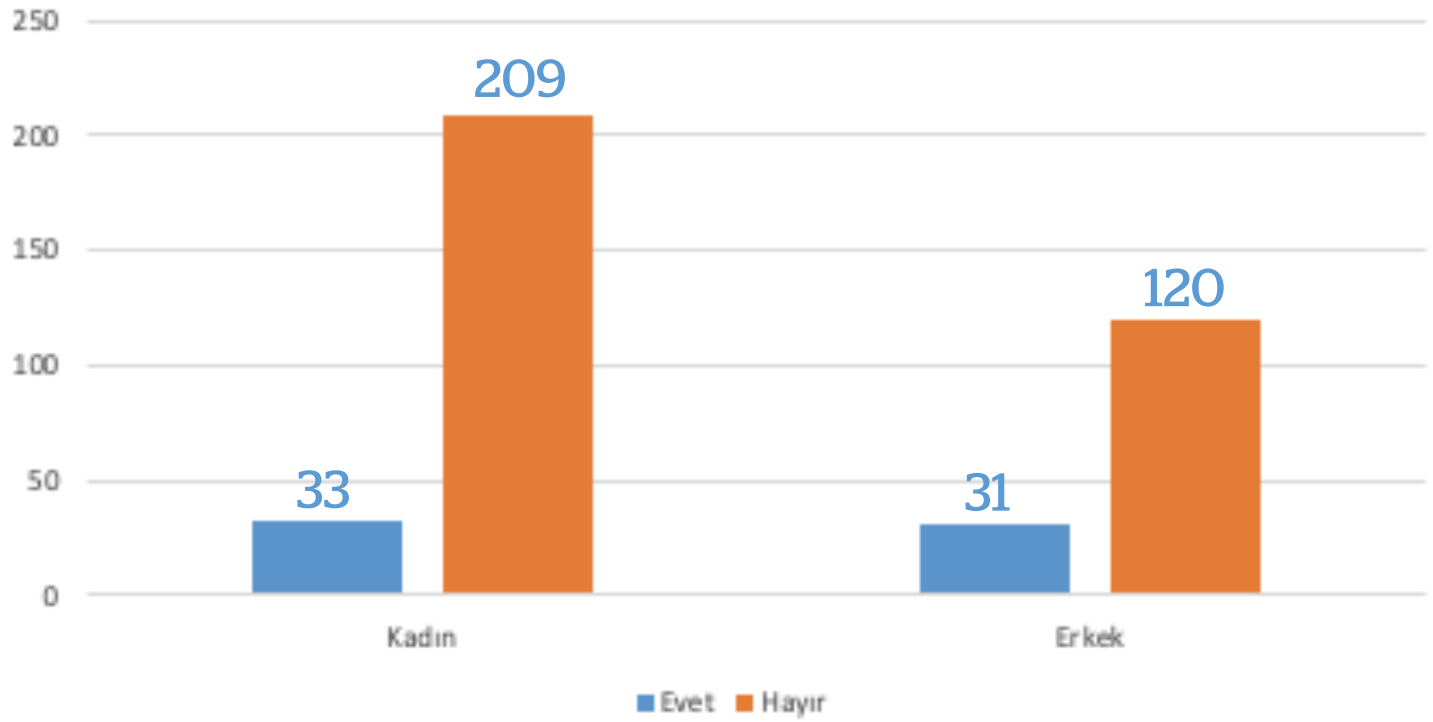
Hem Türkiye'den hem de yurtdışından katılımcılar yaşadıkları ülkelerde alınan tedbirleri yetersiz bulduğunu belirtmiştir. Türkiye'de bu oran %79'dur. Her yaş ve eğitim seviyesinde çoğunlukla hayır cevabı verilmiştir. Cinsiyete göre cevaplara bakıldığında ise kadınların %86'sı tedbirleri yeterli bulmazken erkeklerde bu oran %79'dur.

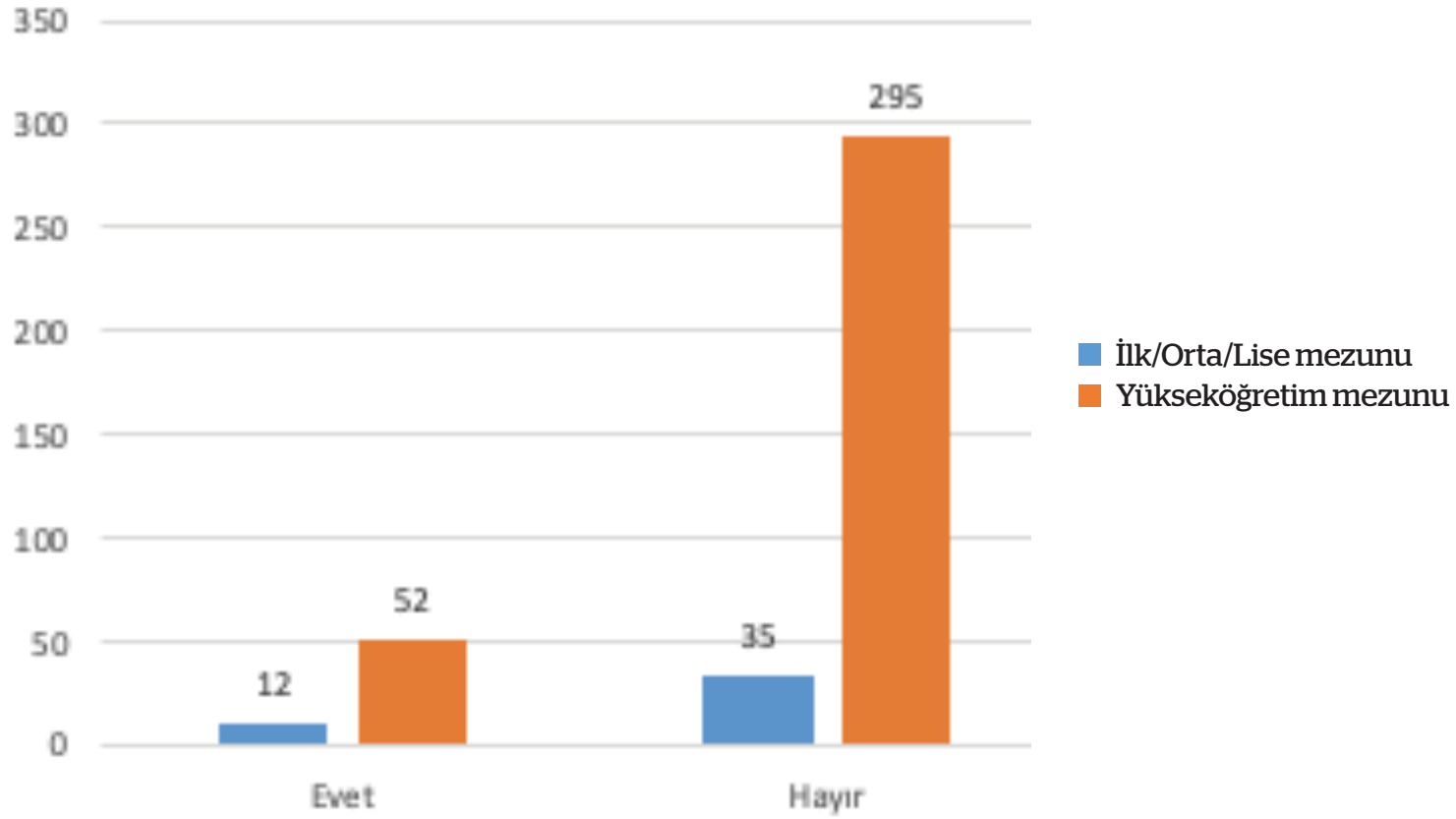
Devletin aldığı tedbirleri yeterli buluyor musunuz? : YAŞ

Devletin aldığı tedbirleri yeterli buluyor musunuz? : CİNSİYET

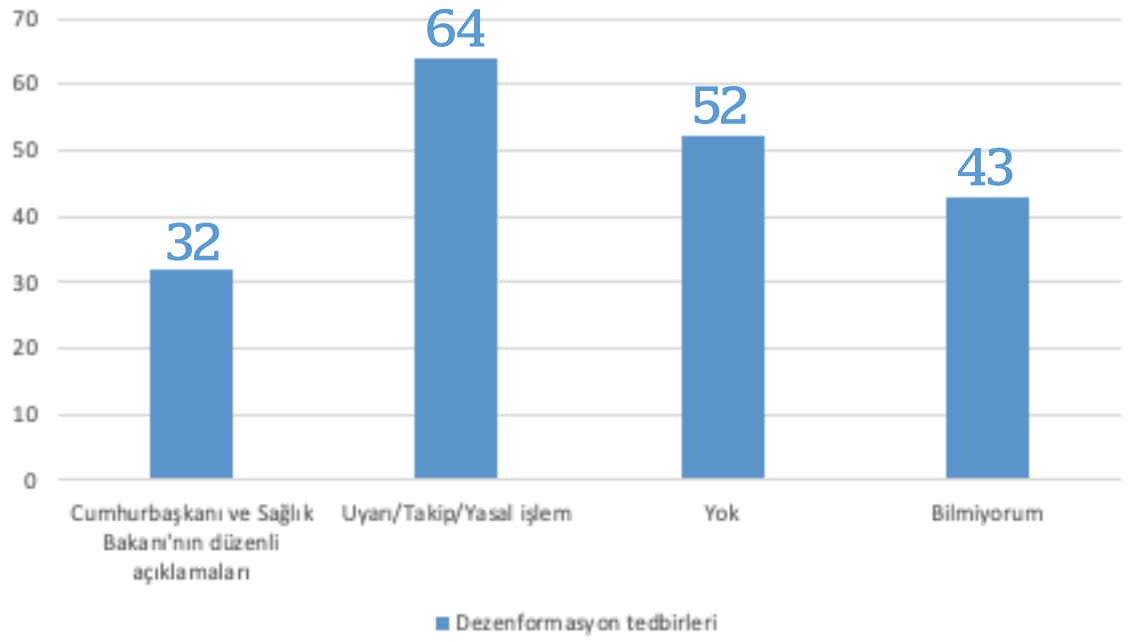

Devletin aldığı tedbirleri yeterli buluyor musunuz? : EĞİTİM

Ülkenizde çevrimiçi ortamda virüsle ilgili yayılan dezenformasyona yönelik devletin aldığı önlemler neler?

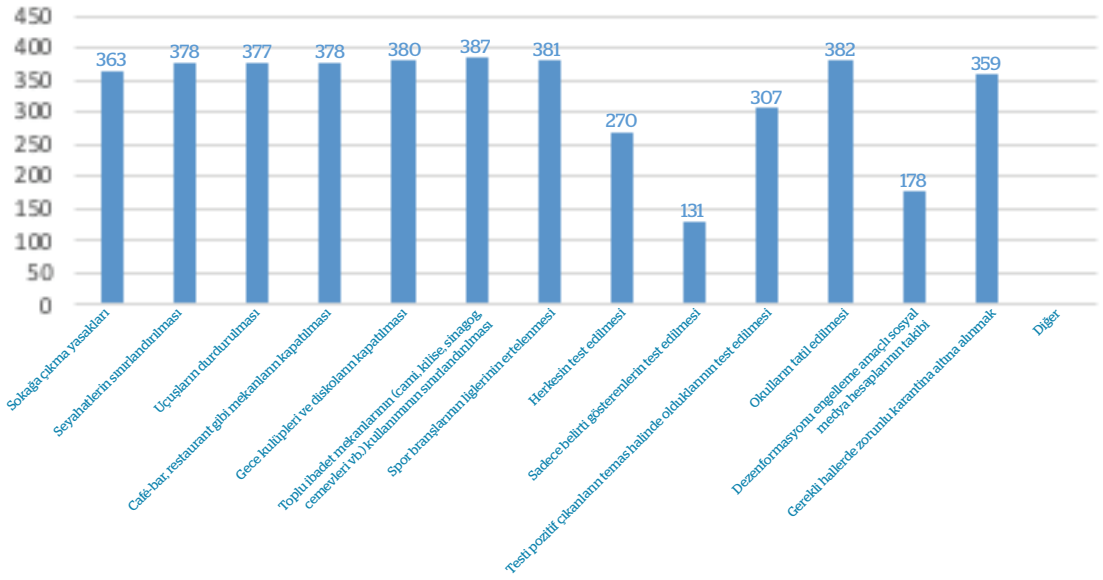
Çevrimiçi ortamda virüsle ilgili yayılan dezenformasyona yönelik devletin aldığı tedbirler sıralanırken azımsanmayacak sayıdaki katılımcı soru hakkında bir fikri olmadığını belirtmiştir. Bu durum, internet kullanıcılarının dijital medya okuryazarlığı konusunda bir fikirleri olmadığı gerçeğini de ortaya koymaktadır.

Hangi tedbirlerin uygulanmasını doğru buluyorsunuz?

Araştırma bulgularına göre alınan tedbirlerin hepsi genel olarak olumlu bulunmakla birlikte en çok öne çıkan tedbirler şu şekildedir:

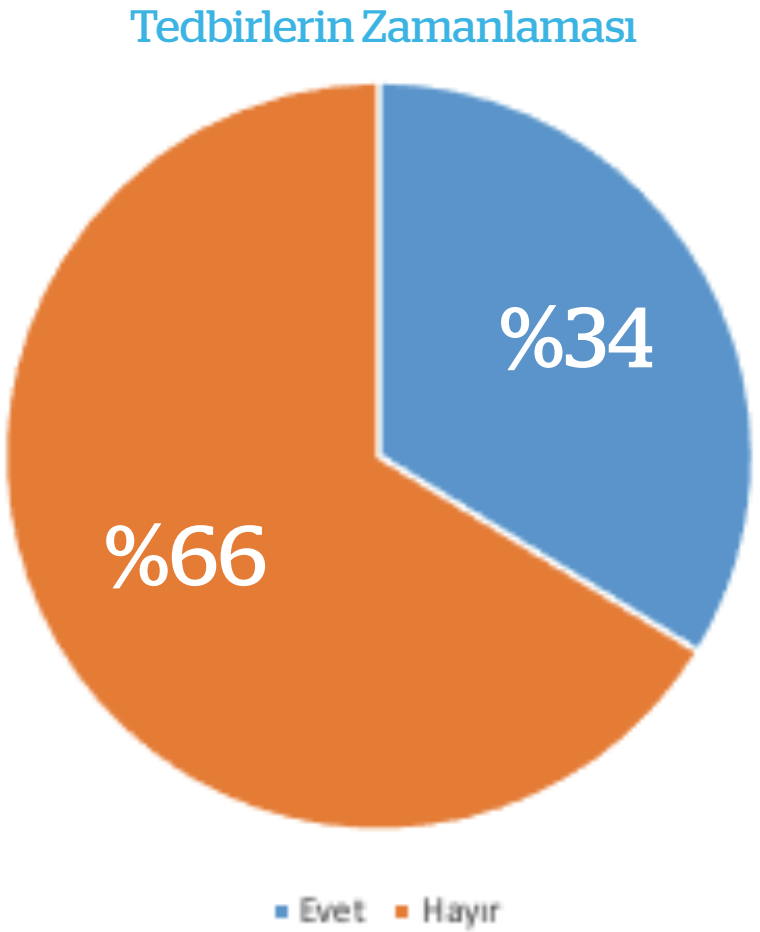
- Toplu ibadet mekanlarının (cami, kilise, sinagog, cemevleri vb.) kullanımının sınırlandırılması.
- Okulların tatil edilmesi
- Spor branşlarının liglerinin ertelenmesi
- Gece kulüpleri ve diskoların kapatılması
- Café-bar, restaurant gibi mekanların kapatılması
- Seyahatlerin sınırlandırılması

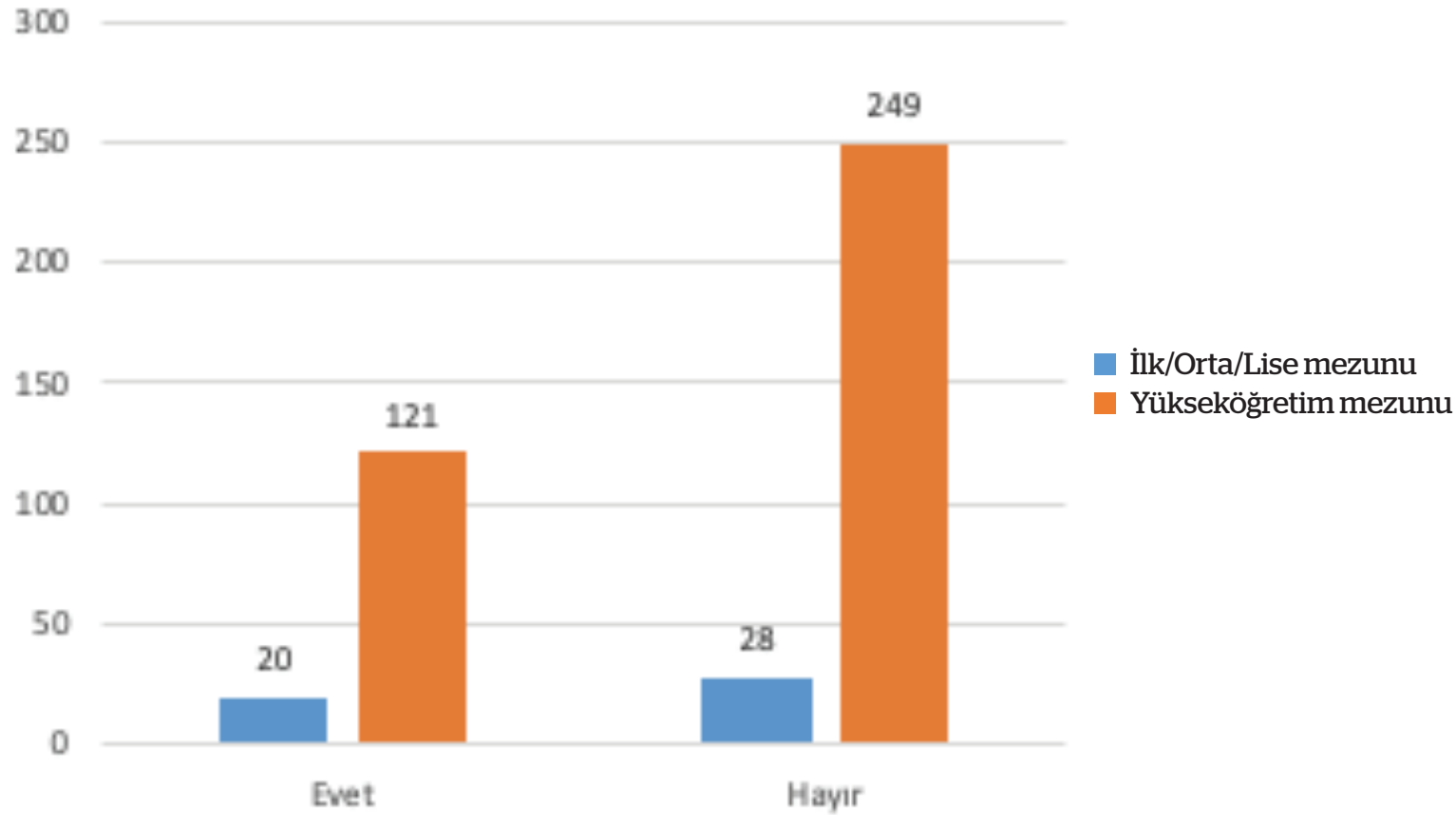
En az olumlu bulunan tedbir ise sadece belirti gösterenlerin test edilmesidir. Bu cevap halkın daha fazla test istediğini göstermektedir.

Devletin aldığı tedbirlerin zamanlamasını uygun görüyor musunuz?

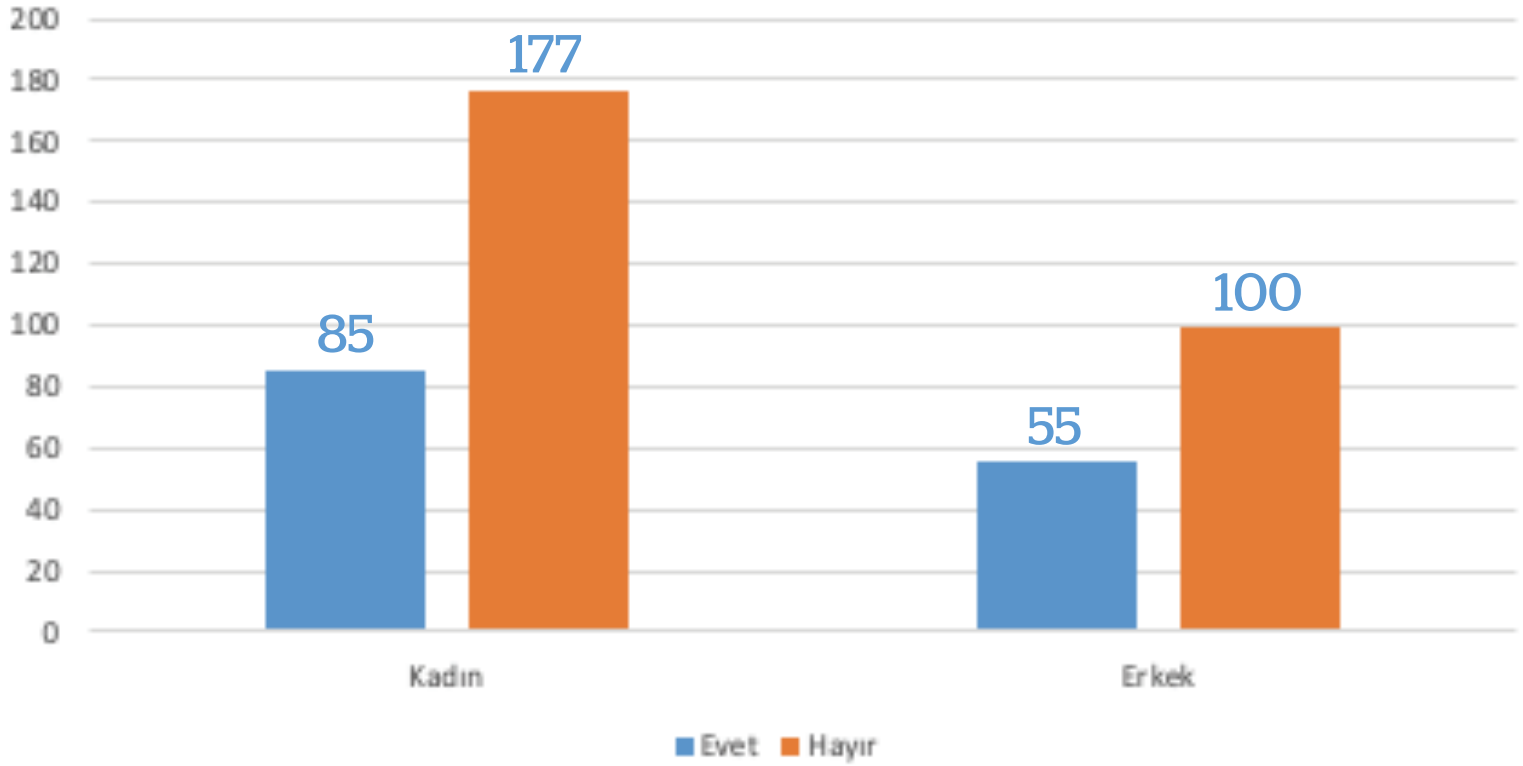
Tedbirlerin zamanlaması katılımcıların %66'sı tarafından uygun görülmemektedir.

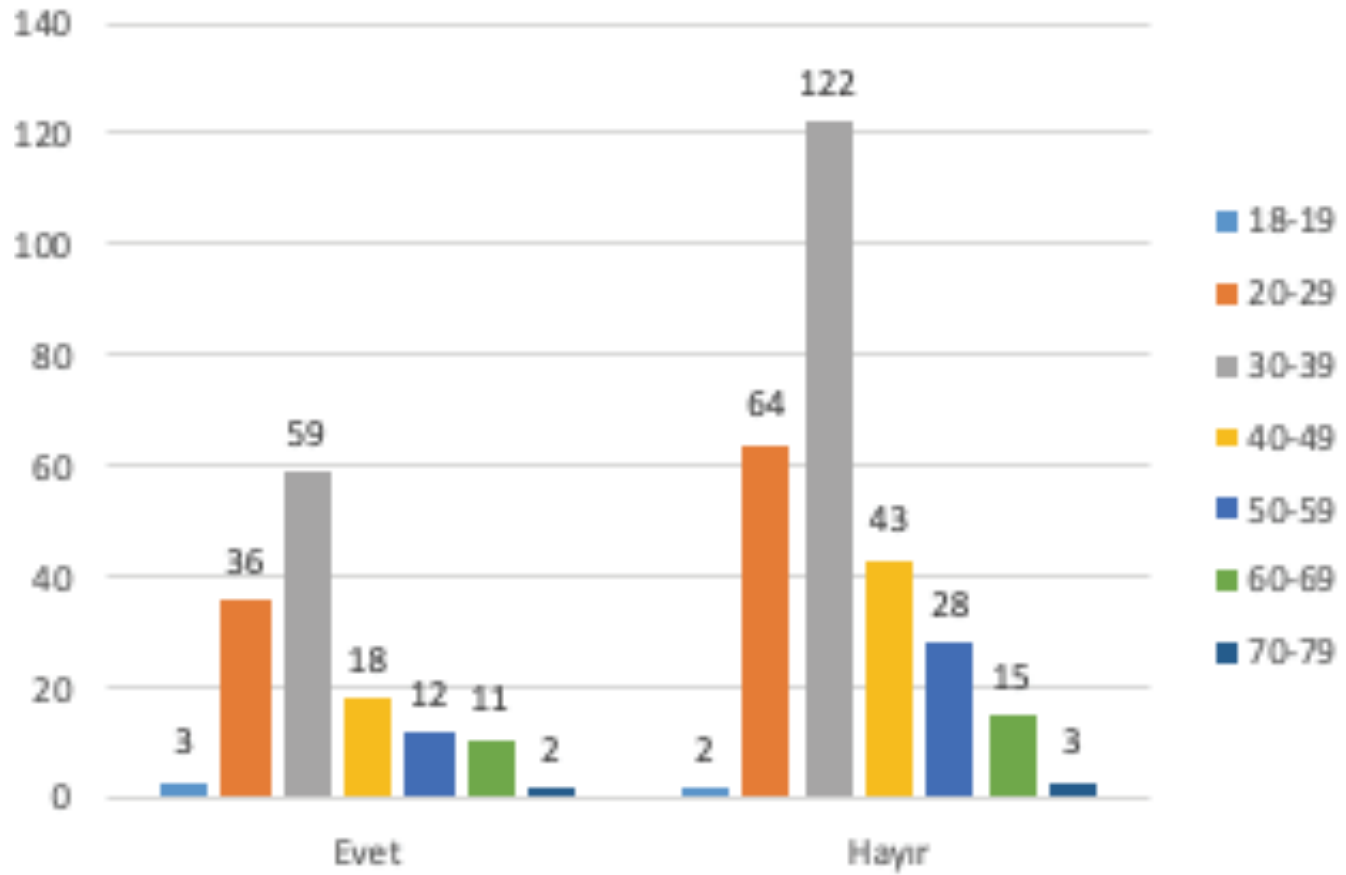
Devletin aldığı tedbirlerin zamanlamasını uygun görüyor musunuz? : EĞİTİM

Devletin aldığı tedbirlerin zamanlamasını uygun görüyor musunuz? : CİNSİYET

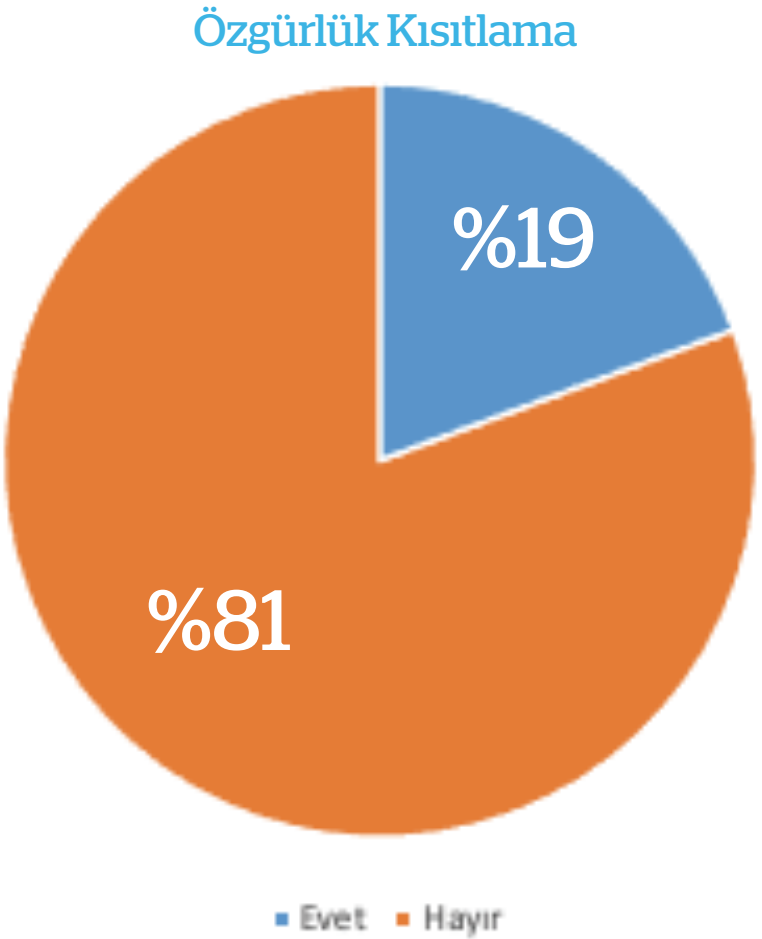

Devletin aldığı tedbirlerin zamanlamasını uygun görüyor musunuz? : YAŞ

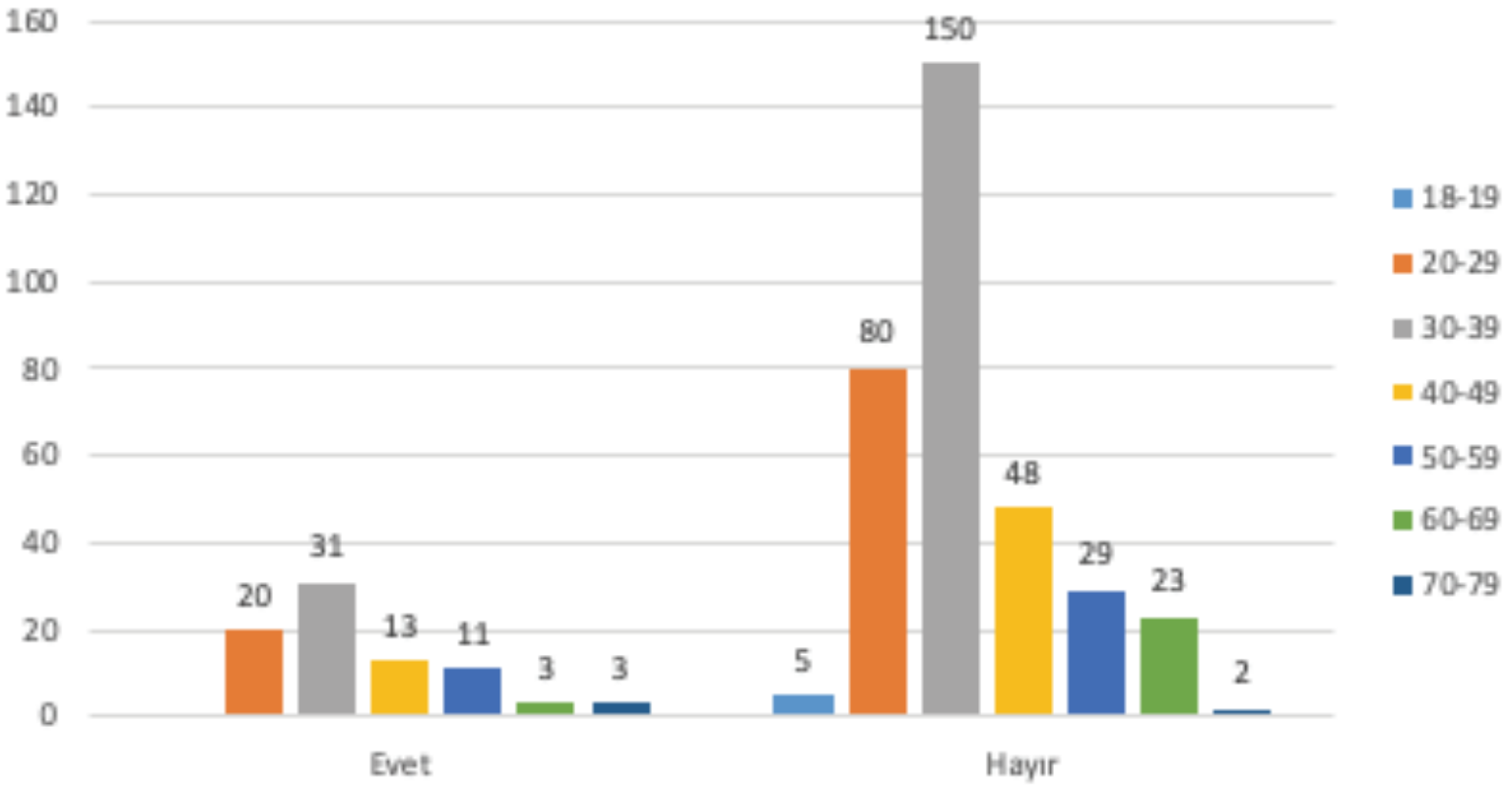

Covid-19 için alınan tedbirler kapsamında özgürlüğünüzün kısıtlandığını düşünüyor musunuz?

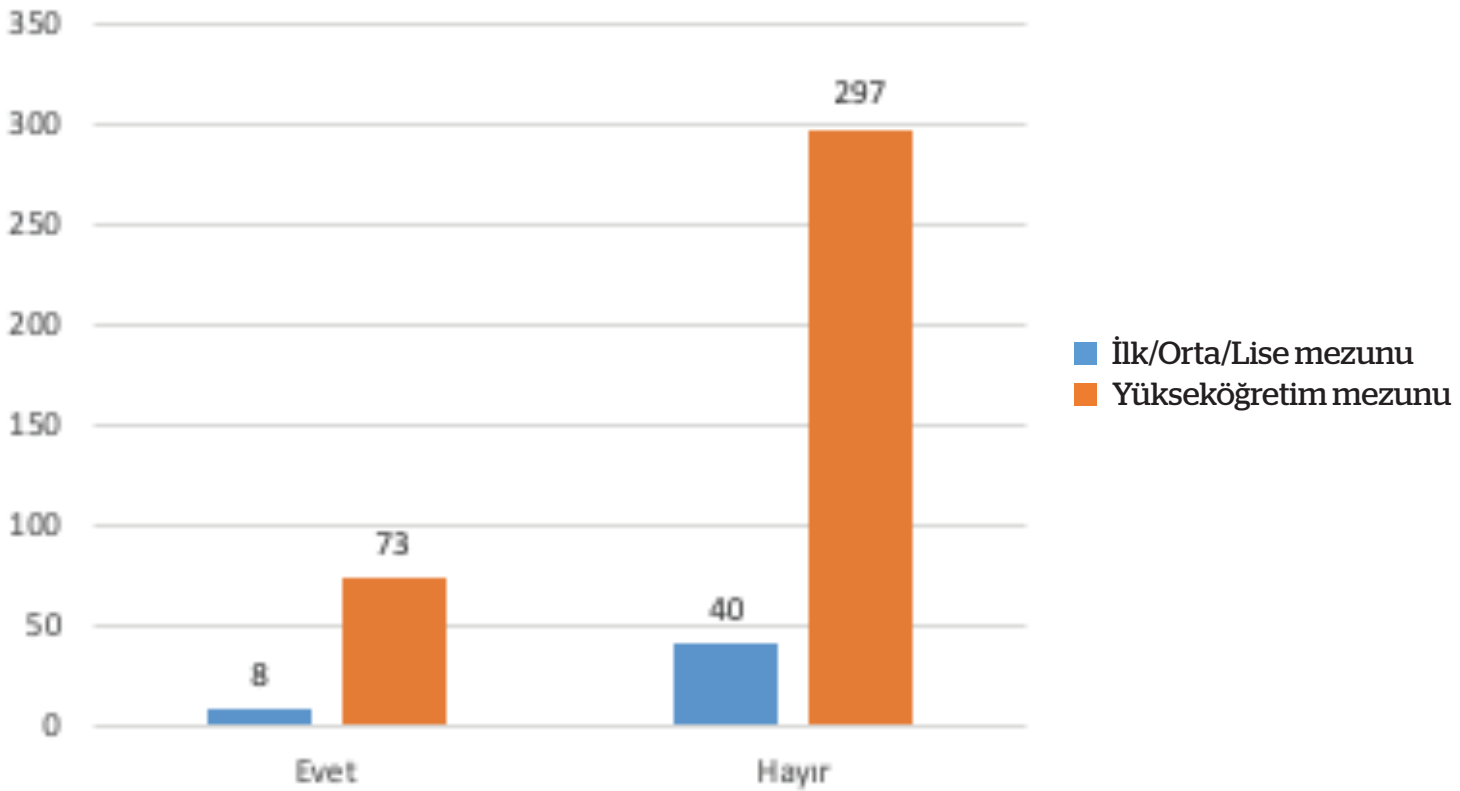
Katılımcıların %81'i Covid-19 salgınıyla mücadele çerçevesinde alınan tedbirlerin özgürlüklerini kısıtladığını düşünmediğini belirtmiştir. Katılımcıların cevabında eğitim, yaş ve cinsiyet anlamlı bir farklılık yaratmamaktadır.

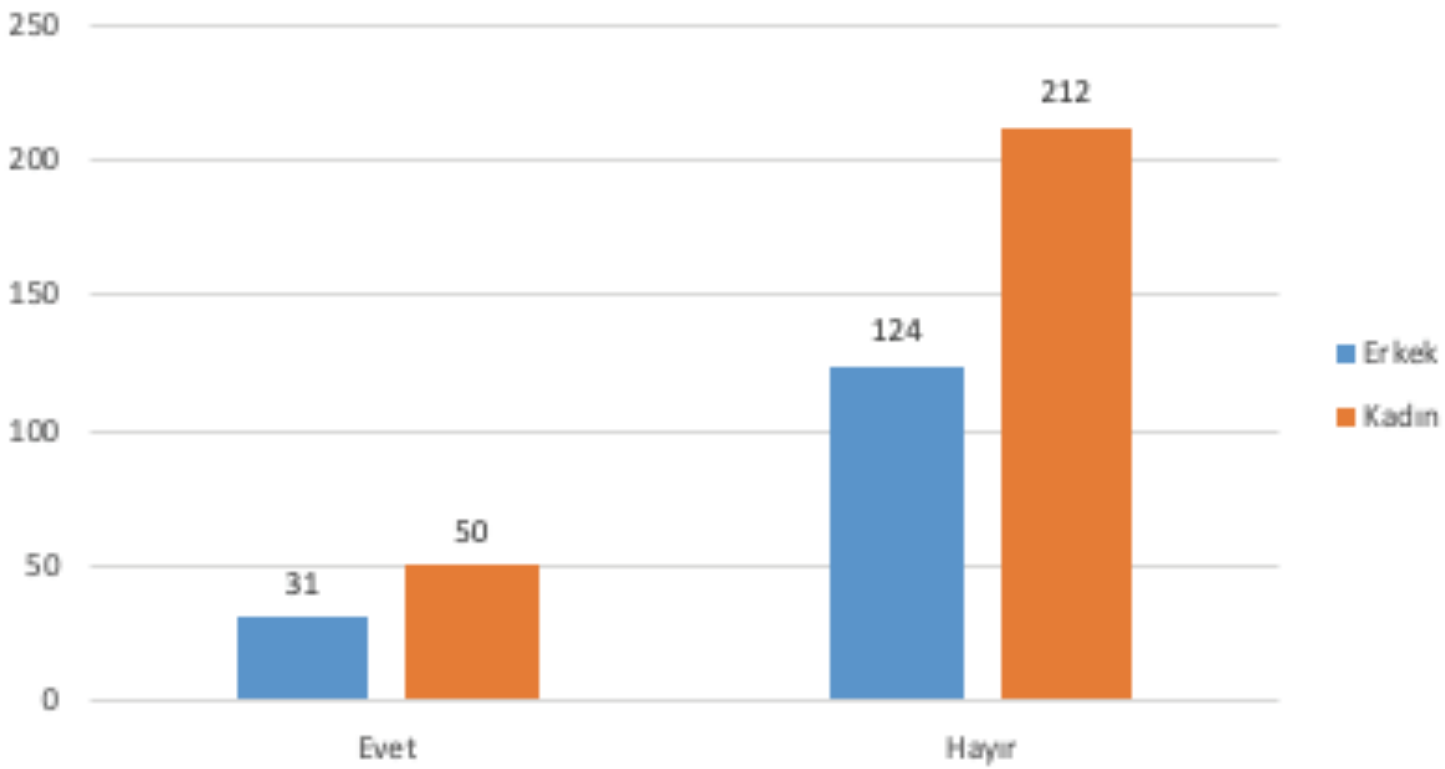
Covid-19 için alınan tedbirler kapsamında özgürlüğünüzün kısıtlandığını düşünüyor musunuz? : YAŞ

Covid-19 için alınan tedbirler kapsamında özgürlüğünüzün kısıtlandığını düşünüyor musunuz? : EĞİTİM

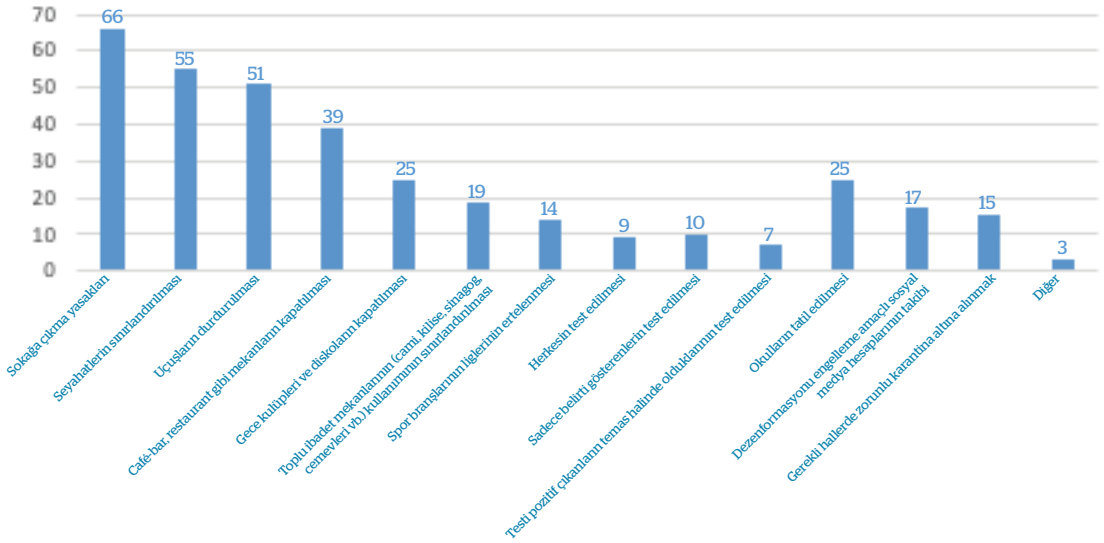

Covid-19 için alınan tedbirler kapsamında özgürlüğünüzün kısıtlandığını düşünüyor musunuz? : CİNSİYET

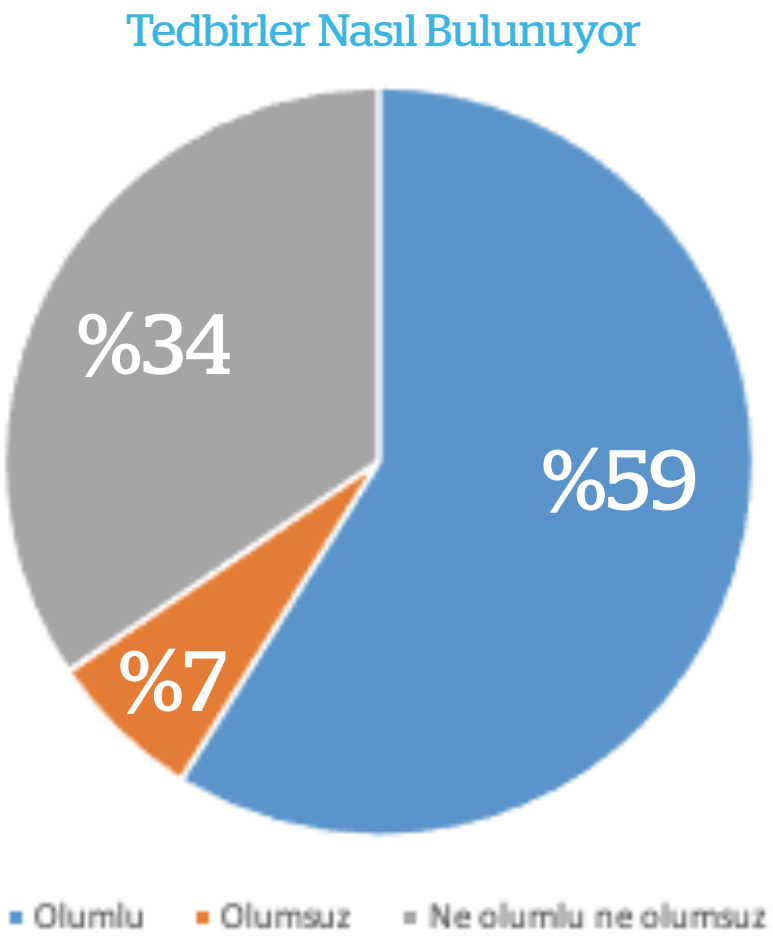
Bir önceki soruya cevabınız evet ise; alınan tedbirlerden hangilerinin özgürlüğünüzü kısıtladığını düşünüyorsunuz?

Özgürlüklerinin kısıtlandığını düşünen katılımcılar ise en fazla sokağa çıkma yasakları, seyahatlerin sınırlandırılması, uçuşların durdurulması ve café-bar, restaurant gibi mekanların kapanması tedbirleri nedeniyle bu cevabı verdiklerini belirtmişlerdir.

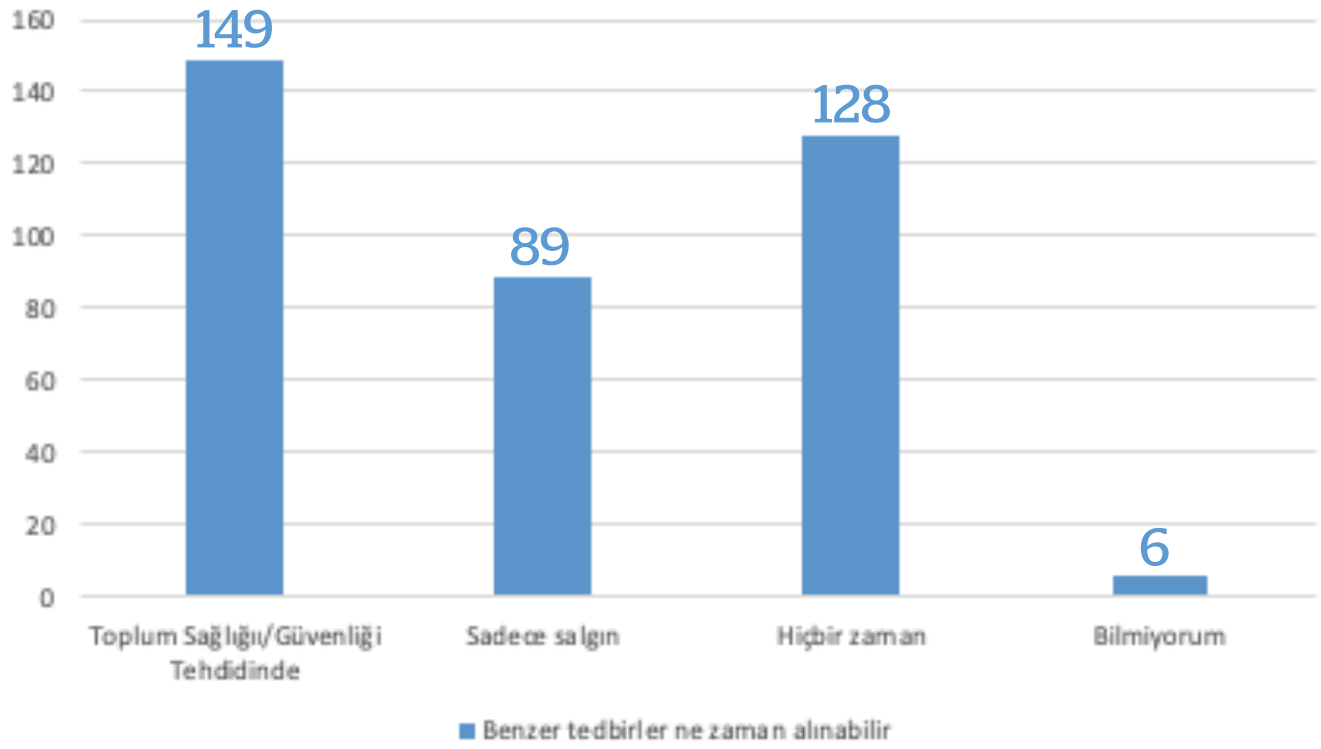
Alınan tedbirleri nasıl buluyorsunuz?

Alınan tedbirler katılımcıların yalnızca yüzde 7'si olumsuz bulmaktadır. Bu soruya verilen yanıtlar, alınan tedbirlerin yeterli bulunup bulunmadığı sorusuna verilen cevaplarla birlikte düşünüldüğünde, katılımcıların daha çok tedbir istediğine yönelik düşünce perçinlenmektedir.

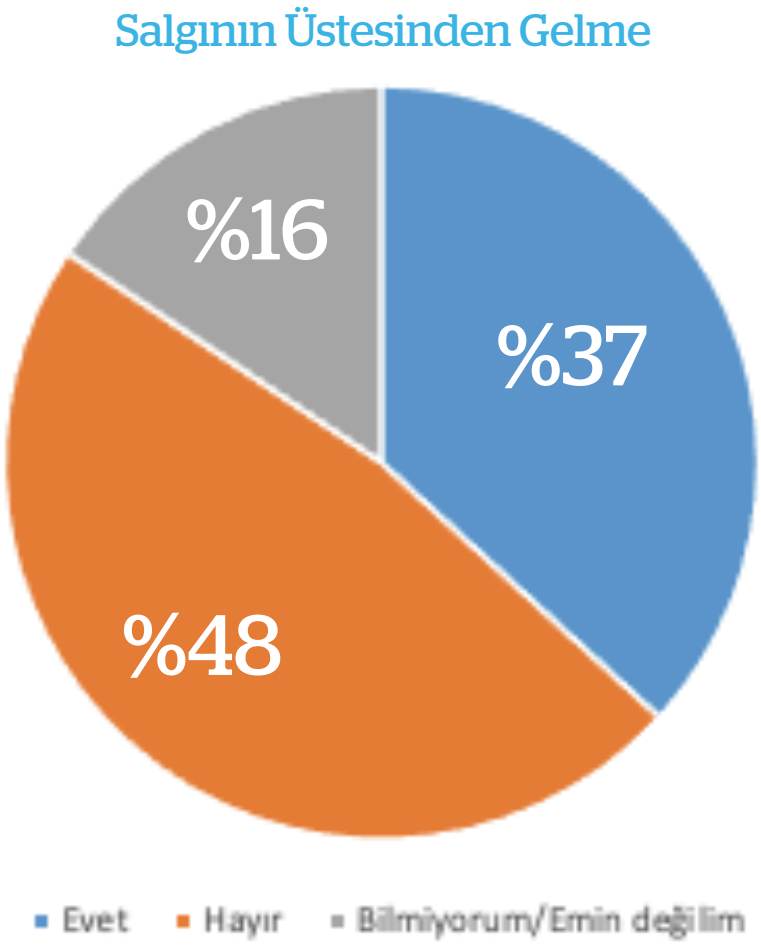
Benzer kısıtların pandemi dışı (salgın hastalıkların görülmediği) bir zamanda uygulanmasını nasıl karşılarsınız? Bu tarz önlemler sizce başka hangi durumlarda uygulanabilir?

Katılımcılar alınan önlemlerin kişisel hak ve özgürlüklerini kısıtlamadığını düşünse de bu tarz tedbirlerin böyle bir dönem dışında uygulanamayacağı fikrine sahiptir. Bunun tek istisnası ulusal sağlık ve güvenliği ilgilendiren savaş/ doğal afet gibi durumlar olarak görülmektedir.

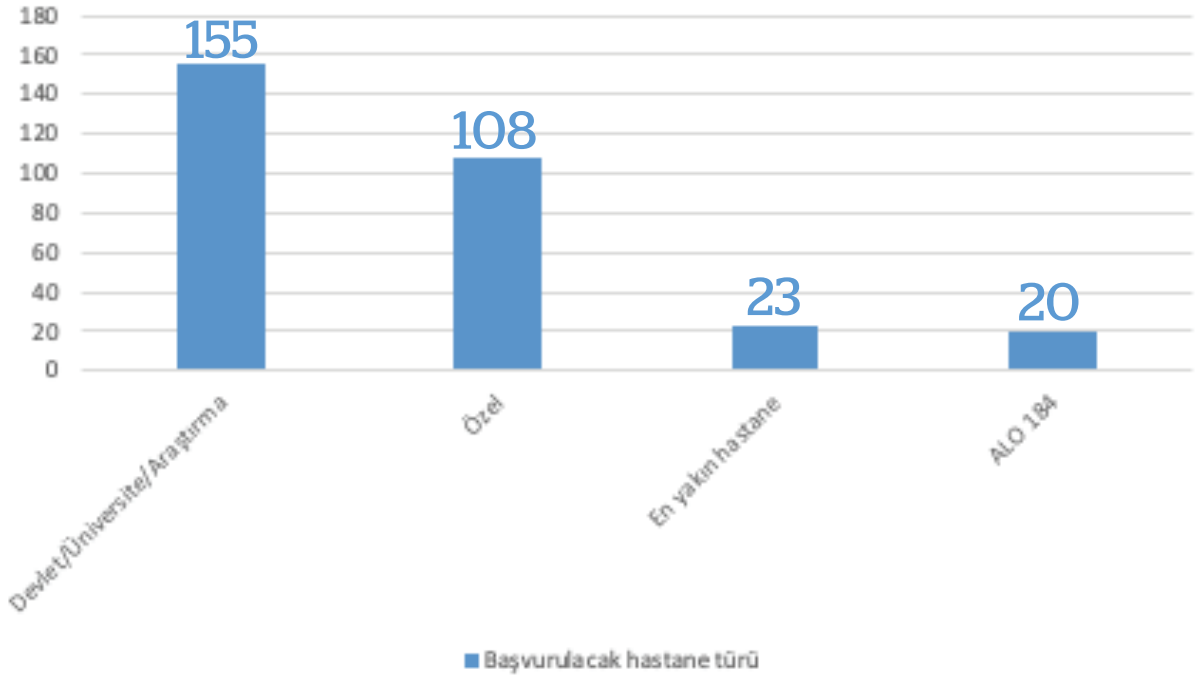
Sağlık sisteminizin Covid-19 salgınının üstesinden geleceğini düşünüyor musunuz? Nedenini açıklar mısınız?

Katılımcıların %48'i bu soruya hayır şeklinde cevap vermiştir. Bu cevabı şekillendiren temel etmenler ise hastane, yoğun bakım altyapısı ile sağlık görevlisi sayısının yetersizliği ve halkın bilinç düzeyidir. Diğer taraftan, soruya evet cevabını veren %37'lik kesim ise hastane sayısı, yoğun bakım altyapısı, sağlık çalışanlarının sayıları gibi etmenleri yeterli gördüklerini ve bu durumun ülkenin sağlık sisteminin Covid-19 salgınının üstesinden gelebileceğine dair düşüncelerini güçlendirdiğini belirtmişlerdir. Yani eldeki somut veriler ankete katılanların %48'i ve %37'si tarafından birbirine tezat oluşturacak şekilde yorumlanmıştır.

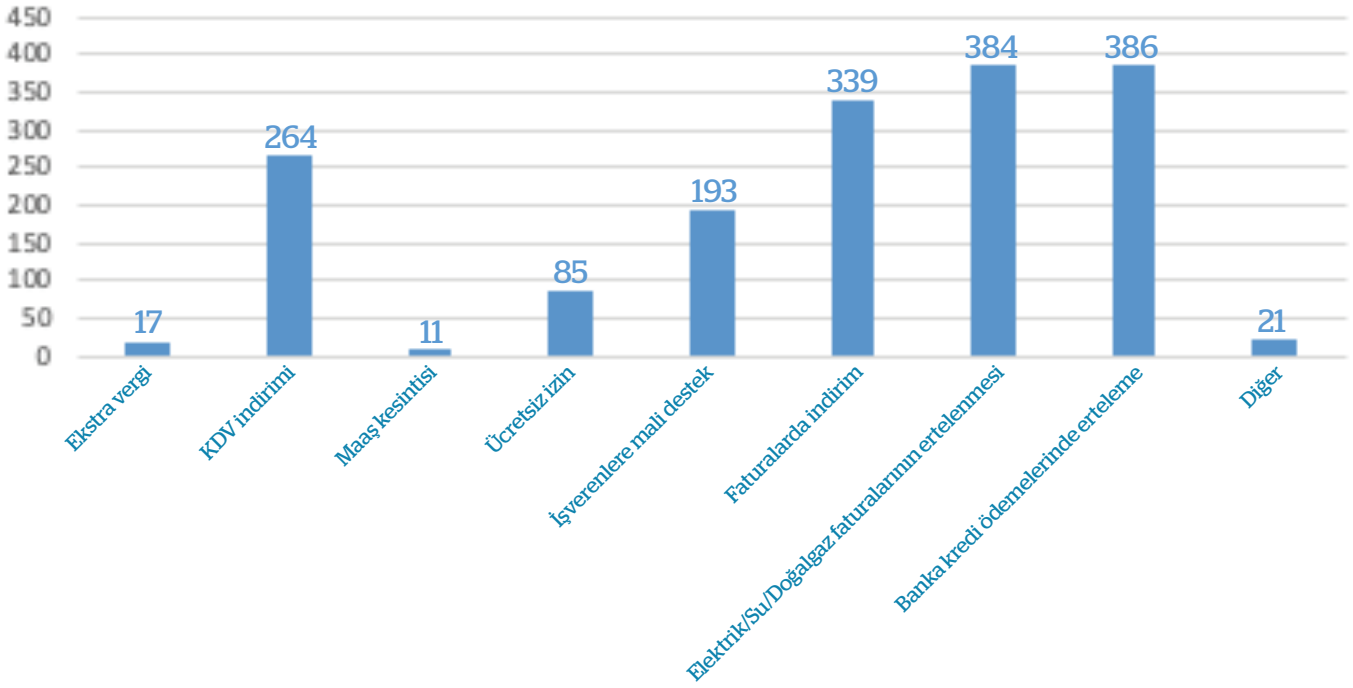
Covid-19 belirtileri gösterirseniz başvuracağınız ilk hastane türü hangisi olur? Neden?

Tercihini kamu hastanelerinden yana kullanan katılımcıların gerekçeleri bu hastanelerin ücretsiz ve Covid-19 ile mücadelede tam teşekküllü olmasıyken, özel hastaneleri tercih edenlerin en önemli iki gerekçesi hijyen ve konfor olarak belirlenmiştir. Hastane tercihlerinde "tanıdık doktor" olgusunun kamu ve özel fark etmeksizin önemli olduğu not edilmiştir. Yurtdışından katılanların kural gereği acil yardım hattını arayacaklarını ve evde karantinada kalacaklarını belirtmesi ise Türkiye ve yurtdışı katılımcılar arasındaki en anlamlı farkı oluşturmaktadır.

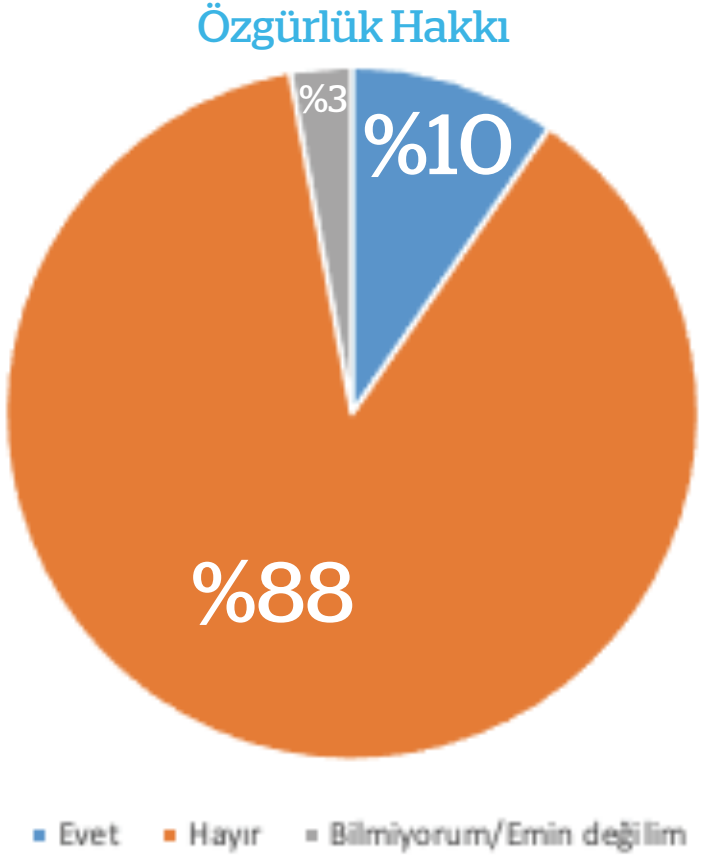
Devletin Covid-19 salgınıyla mücadele sırasında alacağı ekonomik tedbirlerden hangilerini olumlu görürsünüz?

Bu soruda katılımcıların tercihleri, geçimlerini kısa vadede doğrudan ilgilendiren ödeme kolaylıkları üzerinden şekillenmiştir.

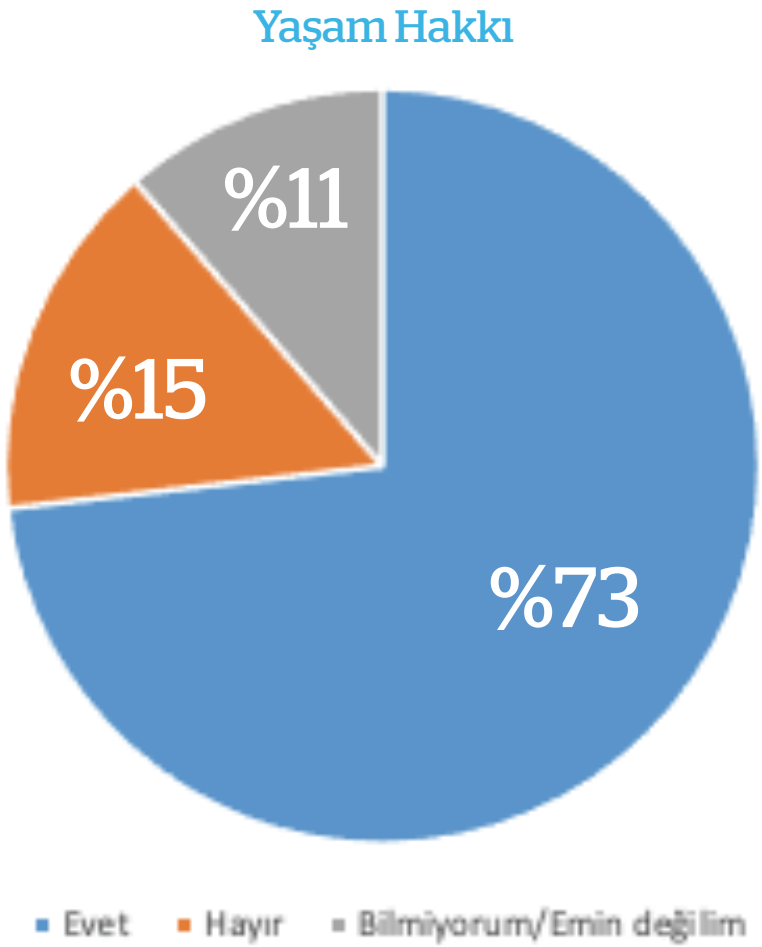
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 5. maddesine göre kişinin Özgürlük ve Güvenlik Hakkı; "(e) bulaşıcı hastalıkların yayılmasını engellemek amacıyla, hastalığı yayabilecek kişilerin, akıl hastalarının, alkol veya uyuşturucu madde bağımlılarının veya serserilerin yasaya uygun olarak tutulması", yoluyla sınırlandırılabilir. Sizce Covid-19 salgınını önleme amaçlı bazı devletlerin ilan ettiği OHAL ve tüm ülkeyi kapsayan sokağa çıkma yasağı kişinin özgürlük ve güvenlik hakkının ihlali midir?

Katılımcıların %88'i bu tedbirleri bir ihlal olarak görmemektedir.

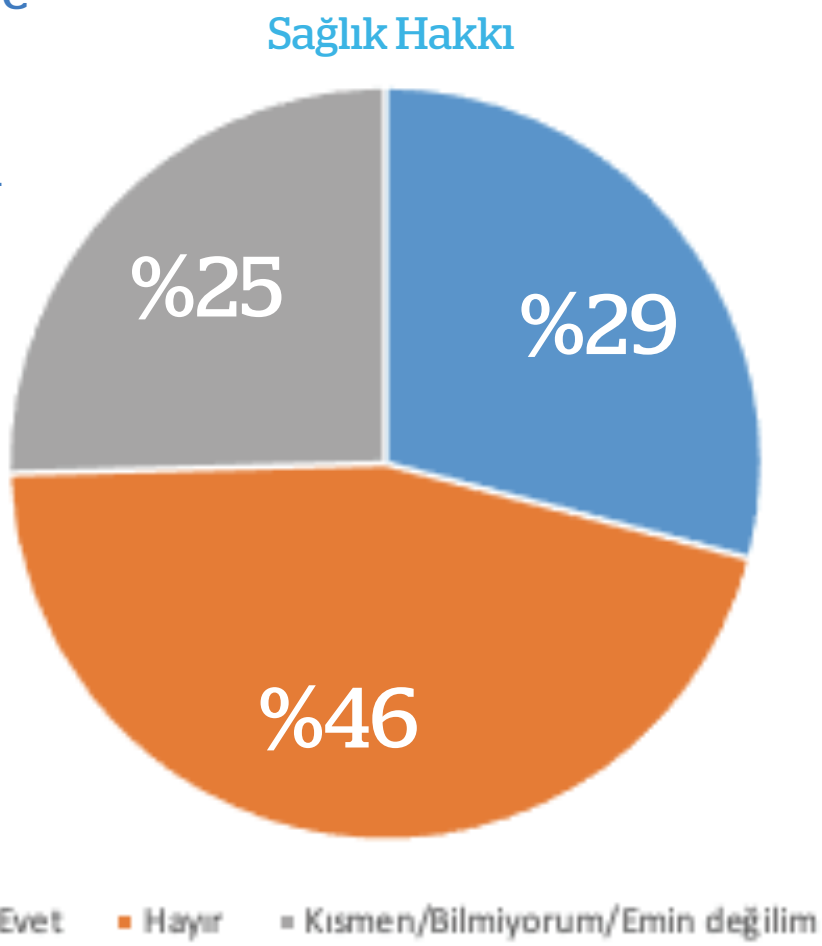
Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 2. maddesine göre herkesin yaşam hakkı bulunur. Sizce devletin almadığı ya da eksik aldığı/geç kaldığı tedbirler nedeniyle kişilerin yaşam hakkı ihlal ediliyor mu?

Katılımcıların %73'ü devletin zamanında almadığı ve eksik aldığı tedbirlerin kişilerin yaşam hakkını ihlal ettiğini düşünmektedir. Bu sonuç, toplumun devleti yaşam hakkını sağlayacak başat bir kurum olarak gördüğünü göstermektedir.

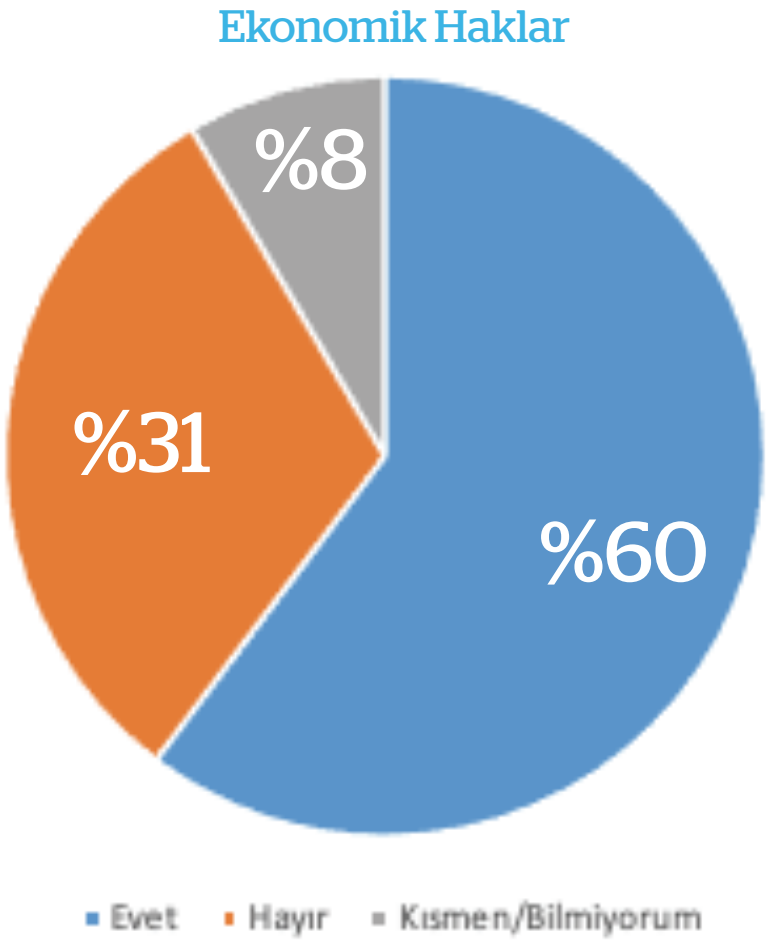
Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Madde 56'ya göre "Herkes, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahiptir". Buna göre kişinin sağlık hakkı, devlet tarafından sağlanan bir sosyal haktır. Sizin ülkenizin anayasasında böyle bir madde var mı? Sizce devletiniz kişinin sağlık hakkı için eşit ve ulaşılabilir gereklilikleri yerine getiriyor mu?

Katılımcıların %46'sı devletin bireylere eşit ve ulaşılabilir sağlık hakkı sağlamak için gereklilikleri yerine getirmediği yönünde cevap vermiştir. Cevaplarda en çok vurgu yapılan iki husus sosyal devlet ilkesinin artık işlememesi ve benzer şekilde kamu ve özel sağlık hizmetlerine ulaşabilmedeki eşitsizlik olmuştur.

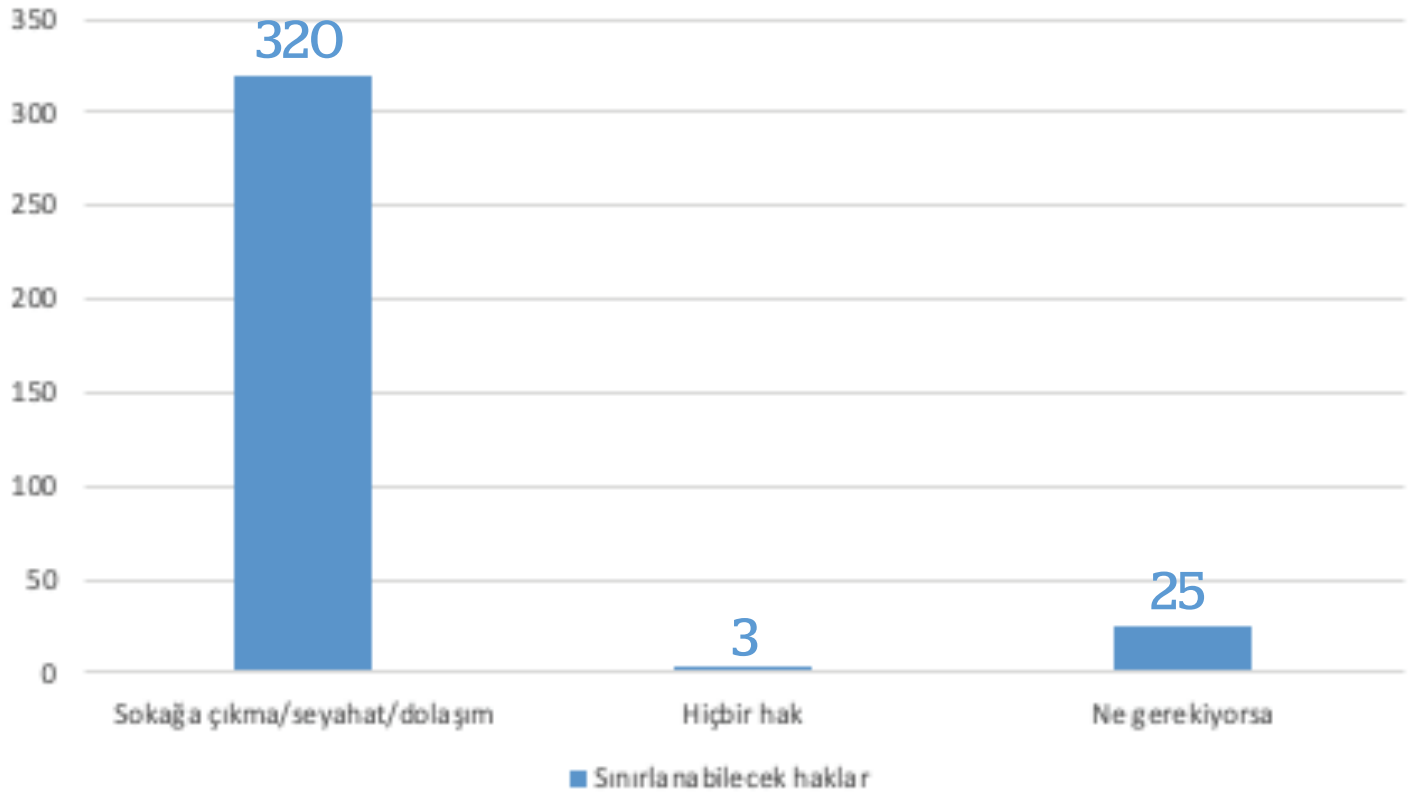

Covid-19 Salgınına karşı devletinizin aldığı önlemlere baktığınızda, ekonomik hakların kişinin yaşam hakkından üstün tutulduğunu düşünüyor musunuz? Örnek verebilir misiniz?

Ekonominin yaşam hakkından daha üstün tutulduğunu düşünen katılımcıların oranı %60'tır. Bu kişiler düşüncelerini, Türkiye'de sokağa çıkma yasağının ekonomik koşullar sebebiyle ilan edilmemesi ve ekonomik tedbirlerin genel olarak işverenleri öncelemesi üzerinden ortaya koymuştur.

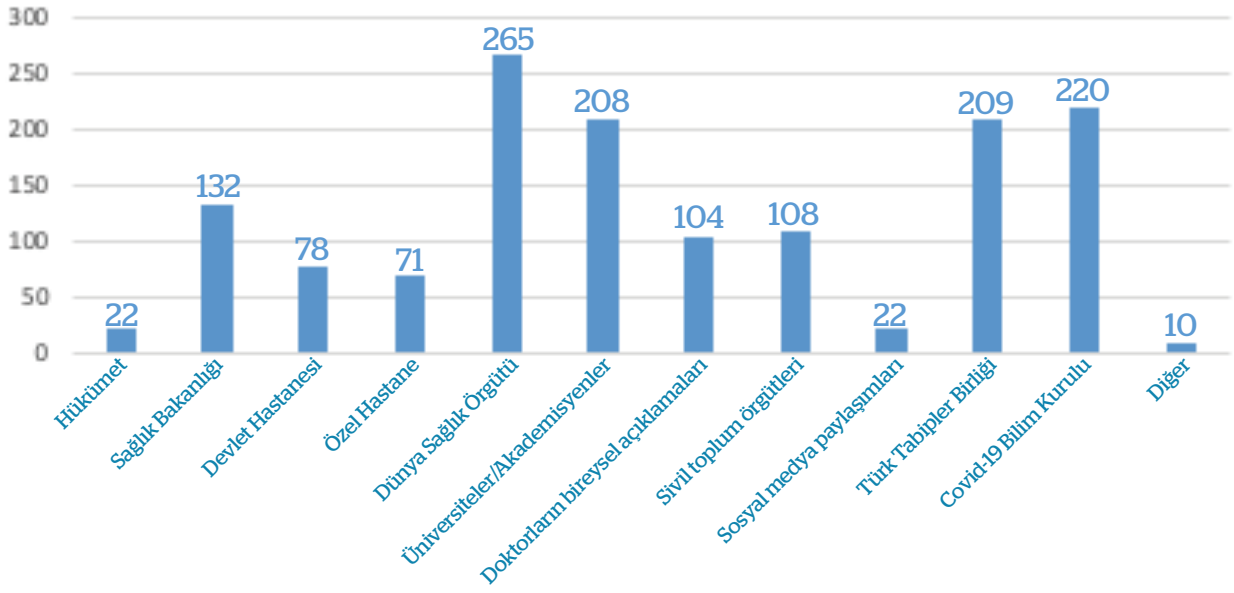

Covid-19 Salgını süresince devletin hangi haklarınızı sınırlamasına izin verirsiniz?

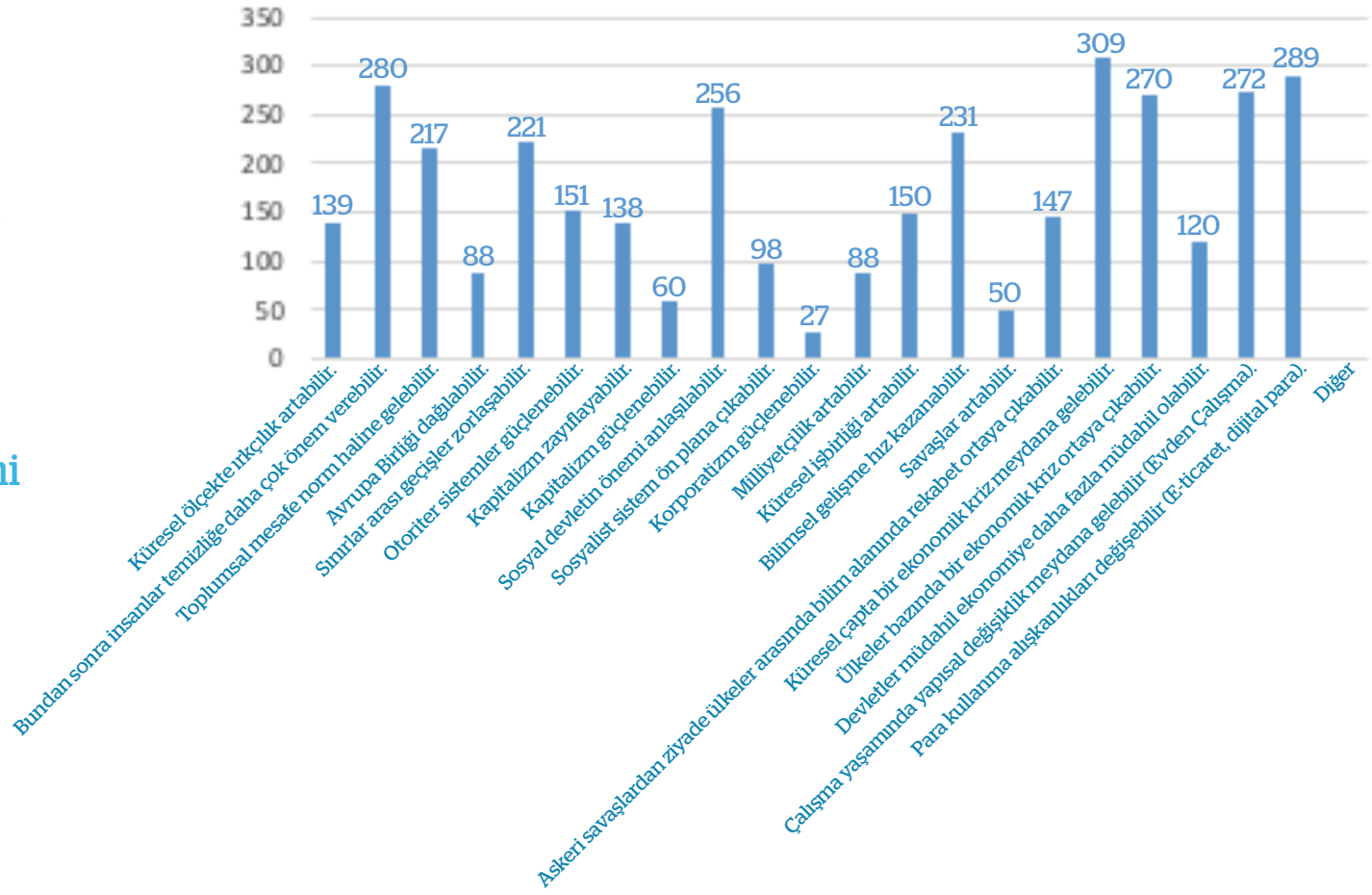
Covid-19 Salgınında en çok güvendiğiniz kurumlar hangileridir?

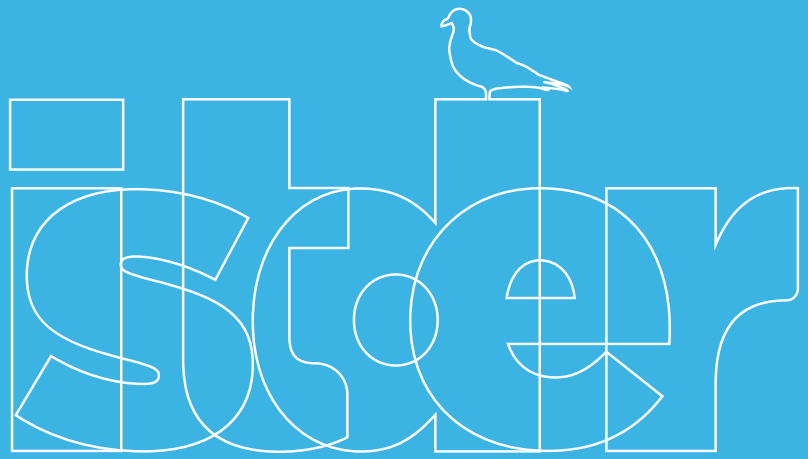
Ankete hem Türkiye'den hem de yurtdışından katılan kişilerin en çok güvendiği kurum Dünya Sağlık Örgütü'dür. Türkiye'de güven veren diğer kurumların ise Üniversiteler, Covid-19 Bilim Kurulu ve Türk Tabipler Birliği olduğu görülmüştür. Sağlık Bakanlığı çatısı altında çalışan Covid-19 Bilim Kurulu'na duyulan güvenin hem söz konusu bakanlığa hem de diğer devlet organlarına olan güvenden fazla çıkması dikkat çekici bir durumdur.

Sizce Covid-19 salgını aşağıdaki ekonomik, politik ve toplumsal sonuçlardan hangilerine neden olabilir?

Katılımcılar Covid-19 salgını sebebiyle küresel çapta ve/veya ülkeler bazında ekonomik krizin çıkacağını, para kullanım alışkanlıklarının değişeceğini, insanların bundan sonra temizliğe daha çok önem vereceğini ve çalışma yaşantılarının değişeceğini öngörmektedir.

@istder2019 info@istder.org istder.org